

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

ODDER

HØJSKOLE

AARSSKRIFT

1944

S. Peters
Pædagogisk Bibliotek
København V.

Aarsskrift

for

Odder Højskoles Elevforening

1944

Udgivet af Elevforeningen

24. Aargang.

Sørens
Pædagogiske Studiesamling
København V.

H

ODDER
HADS HERREDS BOGTRYKKERI A/S
1944

Sixtus
Pædagogiske Studier
Robertson V.

UDEN TØVEN

*E*t venligt Ord i Munde
jeg har. Men jeg vil tie.
Min Næstes Ord er onde.
Thi lad ham bare bie!

*J*eg har vel H a a n d e n rede
at række til min Fjende.
Men h a n om Fred skal bede,
før jeg ta'r ham i Hænde.

*J*eg har e n S a n g i Barmen,
som nok jeg kunde nynne.
Men først naar Verdenslarmerne
er slut, vil jeg begynde.

*J*eg har et L y s her inde.
Men lad nu Dagen komme!
Mit Lys skal ikke skinne,
før Nattens Mulm er omme!

*J*eg vèd e n S a g, der trænger
til væbnet Værn og Støtte.
Men mine Vaaben hænger.
For hvad kan de vel nytte?

*Jeg har en Daad at øve,
men jeg vil vente med det.
Lad først de andre prøve,
hvad de kan gøre ved det!*

*— — Hvad siger du, o Daare?
Hvi vil du Tiden spilde?
I Morgen og ad Aare
er det maaske for silde!*

*Nej, — til dit eget Bedste —
lad Ord og Toner lyde!
Tænd Lyset for din Næste!
Din Uven Haand du byde!*

*Kæmp for, hvad godt og smukt er!
Lad ej din Gerning vente!
Din Kamp skal bære Frugter,
din Gerning give Rente.*

*Og kender du dig lille,
vil noget Vejen spærre,
da søg til Livets Kilde
i Ordet fra Vor Herre!*

*Saa faar du Mod og Styrke,
saa klarer sig dit Øje,
saa sprænges Verdens Mørke
i Lyset fra det høje.*

JAKOB LYKKE

Julen er kommet med Solhverv for Hjerterne bange,

Jul, med Gudsbarnt i Svøb, under Englenes Sange,
kommer fra Gud,
bringer os Glædskebuds Bud,
Æren er Guds i det høje!

Det gaar vist de fleste, der er kommen noget op i Aarene, saadan, naar Julen nærmer sig, at Tankerne uvilkaarlig vender tilbage til Barnealderen, og straks er der et Væld af lyse, glade og festlige Minder. Man husker saa godt den store Forventning om alt det, Julen vilde bringe. Set med Nutidsøjne var det nok ikke saa meget. Der var ikke Tale om store Gaver, og Juletræet var ofte ikke større, end at det kunde staa i en Urtepotte, men der var Lys paa, rigtige Julelys — og det var vel nok festligt; og saa sang man de dejlige Julesalmer, og alle var glade, og bagefter fik man Pebernødder, og maaske var der en rigtig Julebog med Billeder og dejlige Vers. Ja, og saa fik man ogsaa Kage i Julen, hver Dag i alle de mange Dage, for Julen varede helt til Hellig tre Kongersdag.

For os, der selv har Børn, er det nok lige saa ofte, Tankerne vender tilbage til den Tid, da de var smaa, og da ser man de straalende Barneøjne, der genspejler Julelysenes Glans, og man føler uvilkaarligt en lille blød og varm Barnehaand i sin og ser et straalende Barneansigt, der tillidsfuldt og glad ser op til Mor og Far, og man hører de rene klare Barnestemmer tone med i Julesalmerne. Jo, det er sandt, at Julen er en Glædesfest og Børnenes Fest.

Men Julen er meget mere end Børnenes Fest. Julen

har noget til os alle, det store Glædesbudskab: »Os er en evig Frelser født!«

Naar vi tit føler, at Verden er kold og mørk, ja, ligefrem haard og ond, da er det godt at standse ved Juleevangeliet, for »Julen er kommen med Solhverv for Hjerterne bange«. Naar Englen siger til Hyrderne paa Bethlehems Mark: »Frygt ikke!« saa er det nok ikke alene for at berolige dem overfor den Forskrækkelse, de har faaet ved at blive Vidne til den underfulde Glans, der paa en Gang omstraaler dem, men det er nok ogsaa for at sige, at Gud har ikke glemt dem. Maaske har Hyrderne siddet og tænkt med Frygt og Bekymring paa deres Folks ulykelige Skæbne. Skulde det blive ved at være underkuet af den store stærke Romerstat? Maaske har de siddet med Frygt for deres egen Fremtid, Bekymring og Mismod har maaske tynget Sindet, det hele har set saa haabløst ud, og saa kom Englen og sagde: »Frygt ikke, jeg har et glædeligt Budskab at bringe, og det er for hele Folket. Den Frelser, som der har været talt om fra gamle Dage, han, som I har ventet paa i Israel gennem mange Slægtled, og som I har talt om til eders Børn, han er i Dag kommen til Verden, og dette skal I faa som Tegn, I skal gaa til Bethlehem, og der skal I finde et lille Barn, svøbt og lagt i en Krybbe.«

Og Hyrderne skyndte sig til Bethlehem og fandt Stedet og knælede ved Krybben og »med Glædestaarer takke Gud for Miskundhed og Naadebud«.

Men ligesom disse fattige og bekymrede Hyrder, der sad i Mørke og Kulde paa Bethlehems Mark hin Nat for knap 2000 Aar siden, trængte til at høre en Røst, der med Magt og Myndighed kunde sige til dem: »Frygt ikke«, saa trænger ogsaa vi, som færdes hernede nu, ikke mindre til at høre en saadan Røst.

Vi kan jo heller ikke frigøre os for Bekymring og Uro med mange Ting, vi føler ogsaa tit Mørke og Kulde omkring os og i os, og det er svært nok at bevare Haabet om en ny Morgen.

Det er vel nok mest vi ældre, der har det saadan.

Børnene har jo deres Bekymringer, men de forsvinder i Reglen hurtigt, naar de først faar talt med Mor eller Far om dem, og de unge kan nok gribes af Mismod og synes, at det er svært at leve, men det unge Sind er letbevægelig, det kan hurtigt komme langt ned, men i Reglen kan det ogsaa hurtigt rejse sig igen.

Men har vi det saadan, og det kommer vel snarest, naar Dagene bliver korte, og Mørke og Kulde i bogstavelig Forstand tager til, da kan vi hente Kraft og Styrke i Juleevangeliet, for det tænder »det Lys, som, aldrig slukt, jager det stigende Mulm paa Flugt, aabner Udsigten fra det lave, trøster mildelig mellem Grave«. Og der lyder ikke alene et myndigt: »Frygt ikke«, men tillige et: »Eder er en Frelser født«, og det vil jo sige, at Gud har ikke glemt os, vi er ikke overladt til os selv, vi skal ikke kæmpe vor Kamp ved egne svage Kræfter, men Gud har sendt sin Søn hened, for at »hver den, som tror paa ham, ikke skal fortabes, men have et evigt Liv«.

Dette er Juleevangeliet. Og tør vi saa tro det?

Der er dem, der vil sige: »Vi tør ikke«, eller maaske snarere, »vi kan ikke, fordi det er saa ufatteligt for vor Forstand«.

For dem, der er vokset op i et Hjem, hvor der aldrig er blevet talt om disse Ting ud over maaske den Lektie, Børnene har haft for i Skolen, er det sikkert svært at fatte. Troen er jo noget personligt, der ikke kan læres som Lektie, men kun kan tilegnes gennem Oplevelse.

Den første svage Spire lægges nok, naar Forældrene beder for deres Barn, og den vokser lidt efter lidt gennem det, de deler med Barnet ved at fortælle om Jesusbarnet, der fødtes Julenat og voksede op og gjorde sine underfulde Gerninger blandt Menneskene; men særlig styrkes Troen, naar Barnet med sin fine Iagttagelsesevne forstaar, at det er paa denne Tro, at Mor og Far bygger deres Liv, og at det er denne Tro, der hjælper dem over alle Bekymringer og Vanskeligheder.

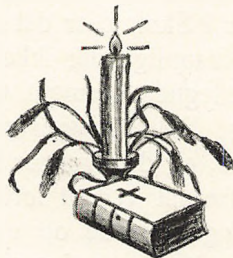
Vi taler om Barnetroen, og med Rette; thi intet er saa sikkert og urokkeligt som den. Naar først vi bliver voksne

og oplever noget af den Ondskab, Haardhed og Egenkærlighed, der findes saa meget af i Verden, da vil Tvivlen let komme listende og begynde at gnave, og saa kan det nok ske, at Troen begynder at vakle. Men har man i Barn-domshjemmet oplevet dette »sikre og urokkelige«, saa vil man folde sine Hænder, og gennem Bønnen vil Tvivlen blive jaget paa Flugt. Ikke lige let altid, tit maa der kæmpes en haard Kamp, men hvis man ærlig og redelig beder om Hjælp, vil Troen altid sejre, og man vil opleve noget af den Fred, som overgaar al Forstand.

Thi da Guds Søn med Freden kom,
det var kun Tro han spurgte om;
for den og ej for Verden al
Guds Naade og Guds Fred er fal.

Hjertelig Hilsen til alle Aarsskriftets Læsere med Øn-
sket om en glædelig Jul og et godt Nytaar.

Marie og Elisius Johnsen.

I Mindeaaaret.

Den danske Højskoles 100 Aars Jubilæum har jo givet Anledning til mange skønne Ord om, hvad denne Skole har betydet for det danske Folk i den lange Tid. Og i det hele og store har Højskolen i de senere Aar haft Medvind, bortset fra de alvorlige Kriser, som Krigsforholdene har medført for mange enkelte Skoler. Fra mange Sider i vort Folk, hvor man tidligere enten slet ikke kendte til denne Skole eller kun havde Skuldertræk tilovers for den, er der strømmet den Velvilje i Møde. Den nye Højskolelov tør vel nok betragtes som et Udtryk for almindelig offentlig Anerkendelse, — hvad der saa ellers kan siges om den.

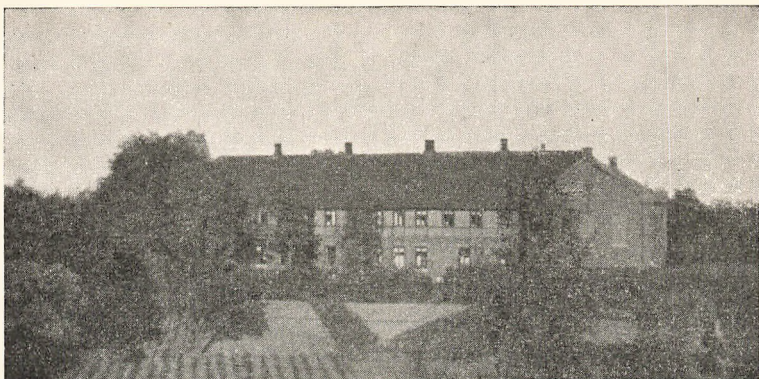
Alligevel er der sikkert ingen, som med fuldkommen Sikkerhed tør spaa Højskolen lutter gode Dage i de næste 100 Aar. Den kan komme ud for uforudsete Vanskeligheder — ude fra og inde fra. Den kan naturligvis tabe sin Kraft og derved blive ude af Stand til at yde netop den folkelige Indsats, som de nye Tilstande i Verden vil kræve af den. Skønt vi ikke kan vide forvist, hvori den Indsats især skal bestaa, kan der dog vel næppe være Tvivl om, at der vil blive haardelig Brug for stærke aandelige Kræfter i Folket til at bygge Bro over Kløfterne og skabe Forudsætninger i Sindene for det virkelige — ikke blot arrangerede — Samarbejde, som maa blive en bydende Nødvendighed for vort Folk, om det overhovedet skal naa frelst igennem Efterkrigstidens Brydninger.

Krigsforholdene har paa visse Punkter allerede medført en vis Samling mellem de store Hovedgrupper i Folket. Men samtidig har de materielle Livsgoder i manges Bevidsthed faaet en større Plads. Pengene er i visse Kredse

kommen til at flyde allfor rigeligt, — samtidig med at Vareknapheden voksede. Værdimaaleren kom i Uorden. Naar vi atter engang skal til at have dem justerede til Brug i et roligt og sundt Samfundsliv, skal det nok vise sig, at det vil blive svært at enes om Principperne. Der er Grund til at frygte en bitter Strid mellem Landsmænd om Fordelingen af de forhaandenværende Forraad og Muligheder. I denne Strid vil en Mægling ikke være tilstrækkelig. Der maa i Sindene skabes en Forstaaelse af, at disse Goder ikke er de højeste, at bl. a. det at bevare det for Folkets Eksistens nødvendige Samarbejde er et større Gode end Penge og det, som kan købes for Penge.

Her maa aabenbart en af Højskolens Hovedopgaver komme til at ligge i Fremtiden — ligesom hidtil. Vi, som, hvor det gælder et Arbejde til Højnelse af Folket, har vort Hjerte i den gamle Højskoles historisk-poetiske Verden, har ikke nødig at være bange for, at en ny Tid skal gøre os husvilde i Folket med vort Højskolesyn. Tværtimod! Netop naar Opgaven er at vække og værne Sansen for de aandelige Værdier, som er uafhængige af alle materielle Forskydninger, vil Højskolen til enhver Tid have de bedste Betingelser for at kunne tjene Folket efter dets sande Tarv. Maaske skal visse *Arbejdsformer* ændres. Men *Ånden* forbliver den samme. For det hørte jo lige fra første Færd af til Folkehøjskolens Kald at være Folkeandens Tjener ved at opbygge og fremelske hos de unge den Livsforstaaelse og den Kærlighed til alt stort og skønt, som kunde ikke blot gøre deres personlige Liv rigere, men ogsaa gøre dem til værdifulde levende Medlemmer af deres Folk, rede til at øge dets Gavn og søge dets Savn — i Lyst og Nød.

Vi gamle Højskolearbejdere imødeser med Glæde og Forventning en Opblomstring af den Folkeoplysning, som Højskolen med mere eller mindre Held har virket for gennem disse 100 Aar. Ja, vi haaber ikke alene paa, at der skal tilfalde den en rigtig stor Part af det Genrejsningsarbejde, som vort eget Folk skal høste Frugten af, men ogsaa paa, at dens bærende Tanker, naar Krigen er

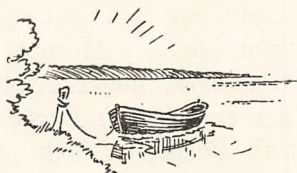
forbi, maa flyve over Landegrænserne og som spiredygtige Frø slaa Rod baade her og dér i den arme Verden til Velsignelse for andre af Krigen endnu haardere medtagne Folkeslag og saaledes faa Lov til at give sit gode Bidrag til Skabelsen af et nyt og bedre indbyrdes Forhold mellem Folkene.

Men saa store Forhaabninger kan vi ikke knytte til Højskolens Fremtid uden ud fra Troen paa, at der er en Gud foroven, der raader ikke blot for Danmarks Sag, men for hele Verdens, og ud fra Visheden om, at Højskolens Arbejdere — de fleste af dem — ogsaa i Fremtiden vil gaa til deres Gerning med Ønske og Bøn til Gud om Lys og Kraft til at virke baade for, hvad der er smukt og stort, men ogsaa — ikke mindst — for, hvad der er sandt og ret.

Jakob Lykke.

Hjertelig Hilsen til alle Venner blandt Odder Højskoles gamle Elever og Lærere!

J. L.

Et Kæmpeværk.

Det er ikke Højskolens Opgave at konkurrere med de professionelle Anmeldere, der benytter de udkomne Bøger, gode som dårlige, til Tekst for en aandrig, overlegen, æstetisk Afhandling, der kan nydes uden Forbindelse med den anmeldte Bog. Men det er paa den anden Side Højskolens Pligt at følge med i Tiden; vi maa ikke nøjes med at levendegøre den klassiske Literatur, men vi maa prøve at finde dens Fortsættelse i Nutiden, for da omgaaende at gøre vore Elever og andre opmærksomme derpaa og saa »anmelde« Bogen i Tale eller Skrift, ikke for Anmeldelsens Skyld, men for Bogens, og gennem den igen for Folkeoplysningens Skyld.

Som Jagthunden ikke kan gennemløbe alle Markens Kvadratmetre, men maa vejle sig frem til Vildtet, saadan maa den, der ikke er professionel Bogsluger, ogsaa have en fin Næse. Det, det for Højskoleanmelderen kommer an paa, er blandt Flommen af Tryksager at finde et Værk, der iklædt Nutidens Dragt siger noget almengyldigt om Menneskelivet. Det, vi skal søge, er »Myten«, der af *Sune Andresen* forklares saadan: »Myte er alt det, som taler direkte til Nutid og føles som eet dermed, idet den tjener til at belyse Livet, som det er og altid vil være.«

I de fleste Nutidsbøger (*Kaj Munks* undtaget) har det været det nutidige, der har været det alt beherskende; men hvad bryder man sig om det, naar Nutid ikke er mere? Vi maa derfor blæse i Hornet, saa snart der er Tegn paa noget derudover, noget evigtgyldigt. Saadanne Tegn synes jeg, der er i *Knuth Beckers* store Værk om Drengen *Kai*. *Knuth Becker* er født i Hjørring den 21. Januar 1893 og havde, inden han udgav første Bind af

sit Storværk, udsendt fire Digtsamlinger og et Skuespil.

1932 kom saa »Det daglige Brød« paa 432 Sider.

1934 »Verden venter«, I—II, 301 og 263 Sider.

1938 »Uroligt Foraar«, I—II, 341 og 270 Sider.

1939 »Uroligt Foraar«, III, 360 Sider.

Ialt seks Bind paa tilsammen 1967 Sider.

Og saa er Værket endda ikke afsluttet. (Der er nu i Efteraaret udkommet to nye Bind »Naar Toget kører« paa henholdsvis 284 og 334 Sider, det vil sige ialt otte Bind paa 2585 Sider, men det omhandler kun Drenge*n Kais* Liv fra hans Fødsel til hans 20. Aar. Selvsagt vil en saa lang Skildring af en tilfældig Dreng ikke kunne fastholde Læsernes Interesse, med mindre der er noget almengyldigt i Bogen. Og der er Myte i Bogen, uden at den paa nogen Maade er blevet skematisk eller uvirkelig. Personerne er i den Grad levende, at man virkelig synes at omgaas dem og leve med i den lange Tid, det tager at læse Bogen, og man glæder sig til igen at hilse paa *Kai* i de to nye Bind. Det svageste ved Bogen er det tidsprægede, ikke at det er daarlig Kunst, det er langt fra, men det er fattigt, fordi Tiden er fattig, og *Knuth Becker* har som saa mange andre Nutidsdigtere ikke taget den Opgave op at pege fremad mod noget bedre, men han nøjedes med at skildre og kritisere det, der er. Denne Mangel kalder man endda en Dyd og gi'r den Navnet »Realisme«, idet man ganske egenmægtigt vedta'r, at Virkeligheden, det er *kun* denne Verden. *Jakob Knudsen* og *Kaj Munk*, de var virkelige Realister, for de vidste, at til Virkeligheden hører baade Jord og Himmel. For Religion og Kristendom har *Knuth Becker* tilsyneladende kun Spot tilovers, og den er velbegrundet overfor de Former af Tro, som han skildrer, men dels svækker han sin egen Skildring ved indskudte spottende, pegepindsagtige Bemærkninger, dels evner han ikke at skille Sagen fra dens uheldige Repræsentanter.

Ligeledes er Forfatteren Barn af sin Tid i sin Tyrkeretro paa Omgivelsernes altbestemmende Magt. Gennem de seks første Bind gaar *Henrik Pontoppidans* Suk »For det

hjælper alligevel ikke, at man har ligget i et Svaneæg, naar man er vokset op i Andegaarden«. Hvornaar kommer Manden, der igen tør sige og i Handling bevise »*Det gør ikke noget* at være født i Andegaarden, naar man kun har ligget i et Svaneæg!«

Naar dette er sagt, skal det ogsaa siges, at Milieuskildringen er aldeles ypperligt aftegnet i hele Værket. »Andegaarden« er Vendelby (Hjørring), om Billedets Overensstemmelse med Originalen kan jeg ikke dømme; men her er virkelig Myte om den smaaborgerlige Købstad med de smaas Beundring for »dem, der ejer Byen« og med grelle Glimt af Smaalighed og Raaddenskab bag den ydre Facade og af Pænhed og Bedsteborgerlighed.

Forfatterens Søgelys, der flakker Byen rundt, samler sig og staar stille længst ad Gangen over et lille, svajrygget Hus med en lille uanselig Butik. Her bor *Kais* Forældre og hans Bedstemor. I denne uforglemmelige Skildring af disse tre Mennesker har vi den evigtunge Myte om forfalden Storhed. *Kais* Far, *Götsche*, har tidligere været Godsforvalter og derpaa Ejer af en stor Gaard (»Lunden«). I første Bind af »*Det daglige Brød*« møder vi ham gennemblødt og frysende, vandrende paa sølede, opkørte Efteraarsveje, Gaard ind og Gaard ud i et fortvivlet Forsøg paa at sælge Koste og Vogns mørelse, men de fleste handler hos deres faste Købmand, og *Götsche* mangler ganske Agentens nødvendige Paagaahed; Nederlaget har gjort ham menneskesky, sagtmodig og overbeskeden. Hans Tale indledes og afbrydes stadigt af et »hm«, hvormed han ligesom be'r om Ørenlyd. Saadan vandrer han Dag efter Dag med sin sorte Taske over Skulderen paa sit »Ordretiggeri«. Endelig er han kommet saa vidt, at han kan leje en lille Lejlighed i Vendelby og indrette en lille Butik, hvor han ogsaa forhandler Elektroplet, Farver, Sygevat o. lign.; sælger han en Tube Farve til 17 Øre, kan han lægge 1 Øre til Side som sin egen, Resten skal sendes til Grossisten. Her træffer vi saa hans Kone, *Sofie*, hun er Mandens fuldstændige Mod-sætning, hun er hemningsløs snakkesalig; hvor Manden

forsigtigt knyster et »hm« af sig, slynger *Sofie* et »den renespillemig«, naar hun aabnemdet overfor alle og enhver praler med fordums Herlighed eller bedyrer, at *Götsche* er »Jordens dejligste Mand«, og »Lunden« Verdens dejligste Gaard. Hun er uordentlig, udygtig og ubegavet, men alligevel et levende Menneske med den aandelige Letsindigheds Charme. Nederlaget er tilsyneladende gaaet sporløst over hende, hun lever i Minderne og er forøvrigt glad, blot hun har sin Mand, »Vendelby Avis«, sin Kaffe-taar og nogle, hun kan fortælle, hvor stort alt var paa »Lunden«, »den renespillemig«. Kun overfor *Kai* er hun mærkværdig kold og ukærlig, hun kan »den renespillemig« ikke fordrage Drengen, og da Fødselen var meget streng og berøvede hende Førligheden, er Følelserne overfor Drengen nærmest Had. Endelig træffer vi i Huset *Sofies* Mor, den tyske Fru *Paysen*, ogsaa hun har lært Nederlaget at kende. Hun har været Frue paa et stort tysk Gods, »Gothersgabe«. Manden er død og Formuen væk, og nu er hun kun »Bedstemor Paysen i Kludesko i Danmark«, der faar Aldersrente, holder Opsyn med de skiftende Piger, altid sukkende, klagende og fuld af Formaning. Men hun er alligevel den, der betyder mest for Drengen, fordi hun holder af ham. Paa hendes Kommode staar Slægtens Store i flotte Uniformer. Men med Børnene er det gaaet tilbage. »Paa Stengaarden sad Bedstefar *Papsen* med Servietter under sammenbidt Sovsehage, saa store som smaa Duge, hans Søn *Hermann* har som Lejetjener i Hamburg i Stedet faaet Servietten under Armen, en lille Forskydning, der let sker.«

I dette Hjem vokser saa *Kai* op; han har en ukuelig Selvhævdelsestrang; men Kaarene er ikke gunstige for dens Udfoldelse. Bedstemoderen formaner, Moderen er forurettet ved hans blotte Eksistens, og Faderen straffer strengt den mindste Forseelse. Blandt Kammeraterne paa Gaden og i Skolen er Chanserne for Selvhævdelse heller ikke store. Alle kender den fattige, selvudslettende *Götsche*. *Kai* griber da til Fantasien, der jo i Barnealderen meget let glider over i Løgner, uden at Barnet er sig det

bevidst. Overfor Faderen laver han Historier for at slippe for Klø, overfor Kammeraterne laver han fantastiske Historier om Familjens fordums Storhed. Da *Kai* saa tilmed hører til dem, der altid kommer galt af Sted, griber den ene Historie den anden, indtil han kommer ud i det helt uholdbare. Bedstemoderen er bedrøvet. »Bed din Fader-vor og vær en artig Dreng«. Faderen slaar og er fortvivlet, og *Sofie* siger: »Ja, det har du den renespillemig Ret i *Götsche*, Drengene er noget Rak.« Dertil kommer et stærkt religiøst Pres. *Götsche* læser hver Morgen lange Stykker af *Luther* højt for hele Familjen, og om Søndagen er der Søndagsskolen. Til sidst bliver det Drengen for meget; han løber hjemmefra flere Gange, saa Forældrene til sidst efter Missionær *Nærums* Raad sender *Kai* til Opdragelsesanstalten »Sjællandsglæde«. Om Opholdet dér handler de to næste Bind »Verden venter«, I og II.

Vi faar her et frygteligt Billede af de Metoder, man anvender paa det missionske Opdragelseshjem. De ydre Former er præget af Fromhed; men bag Masken kommer der en umenneskelig Brutalitet til Syne. Symbolsk klar-gjort i Scenen, hvor *Kai* og en anden Dreng har forsøgt at flygte. De kommer da ind til Forstanderen, *Monrad*; men inden de kommer ind, knæler *Monrad* foran Krucifixet og beder: »Herre, giv mig Styrke«. *Monrads* egne Børn er sendt saa langt bort i Haven, at de ikke kan høre Skrigene, da *Monrad* mishandler Drengene med Spansk-røret, til Blodet flyder. De bliver derpaa spærret inde hver for sig i 14 Dage i »Brummen«. Eller der fortælles om en Dreng, der ikke kan holde sig tør om Natten, han bliver hver Morgen tvunget til at sidde med bar Hale i en Balje med koldt Vand; det ender med, at han faar Nyrebetændelse og dør. Ellers er Hverdagen fuld af strengt og ensformigt Arbejde i Have og paa Savepladsen, hvor Drengene staar Vinteren igennem fra før Dagen gryr til efter Mørkets Frembrud og haler Savbladene gennem Bjerge af Favnbrænde. De eneste Lyspunkter i Tilværelsen er Middagsmaden, den korte Legetid og Lærer *Sørensens* Oplæsningstime Søndag Aften. Men forude lyser Konfir-

mationen, der er Porten til den Verden, de venter derude; men ogsaa til denne Port har Forstander *Monrad Nøglen*. Er der noget at udsætte paa en Dreng, kommer han ikke med paa Konfirmationsholdet, og han maa gaa endnu et Aar.

I en bestemt Time har man Brevskrivning. Kort Tid efter at *Kai* er kommet, skriver han i denne Time et Brev hjem og klager sin Nød. *Monrad* læser det (som alle andre Breve), river det i Stykker og siger: »Du har endnu ikke lært at skrive Brev, du kender os ikke rigtigt endnu«, og saaledes faar *Kai* snart lært at sende »glædestraalende« Breve hjem.

Men midt i al denne Elendighed, der faar en Tilsætning af Modbydelighed ved de Glimt, vi faar af nogle af de voksnes Perversiteter, trives alligevel et Barndomsliv, der ikke er uden Værdi. Og her er vi ved Myten om Livets sejrende Magt selv over de voksnes vanvittige Opdragelse. Drengenes Verden er haard, kynisk og ubarmhjertig, men der trives, som i alle haarde Tider, ogsaa værdifulde Egenskaber: Drengene staar ubrydeligt sammen mod Overmagten, ingen angir en Kammerat, og de kender Martyriets Sødme; det er et af de stolteste Øjeblikke i *Kais Liv*, da han kommer ud af »Brummen« og viser Saarskorperne paa Ryggen frem, og selv de store Drengene nikker anerkendende. Denne Gang har han hævdet sig i Virkelighedens haarde Verden. Her som i andre Skoler er der afgrundsdybt mellem de forskellige Aargange. De smaa tilbøder de store og tyranniseres af dem. Hvert Aar slipper et Hold ud, og de smaa staar betagede og ser dem forsvinde over »Høkerbakken«, lovligt ryggede paa de eftertragtede »Elefantcigaretter«. I Bogen følger vi tre af »de store« ud i deres Pladser, hvor det dog gaar dem daarligt, fordi man paa Forhaand ser med Mistillid paa dem; de har jo været paa Anstalt.

Man kommer til at holde af denne Drengeløk, og man beundrer *Knuth Beckers* Evne til at lade dem træde lyslevende ud fra hverandre. *Kai* er vel Hovedfigur, men alligevel kun een blandt de mange.

Endelig slaar Befrielsens Time, og *Kai* kan rejse hjem til Vendelby; men »hvordan bli'r en By, man har længtes saadan efter, saa dum paa bare otte Dage?« Jo, for alt er jo uforandret. Moderen ligeglad med ham, Bedstemoderen fuld af Formaninger, og Faderen ustandseligt irettesættende. *Kai kommer* i Smedelære, er umulig, hundsnes og udskældes. Han faar saa Lov at komme i Skole igen, men kommer med sine 14—15 Aar kun i 2. Mellem blandt »Rotterne«, mens hans tidligere Kammerater i Mellemtiden er rykket op i Realklassen. Nu sidder han der med Knækflip blandt de smaa med alt for stor en Krop; men hos Realisterne, hvor Kroppen passer, der er Hovedet for lille. *Kai* gør Gæld hos Konditoren, og i sin Nød gaar han til Bedstemoderen, der af sine fattige Spareskillinger gi'r ham de to Kroner, han skal bruge, men i Stedet for at betale Gælden, køber *Kai* en Ring til sin »Elskede«, som naturligvis slet ikke vil ha' den. Bogen, der omhandler Skoletiden, hedder »Uroligt Foraar«, og det er det, der er ved at bryde op i *Kai*. Som rigtig Dreng ligger han i korporlig Slagsmaal med Pigen i Huset; men til sin egen Forfærdelse og Undren opdager han, at midt i Slagsmaalet forandres hans Vrede til sød Svimmelhed; halvt bevidst, halvt ubevidst søger han nu Slagsmaalet, indtil Faderen en Dag opdager ham inde paa Pigens Værelse. Han bliver nu sendt paa Landet for »usædelig Vandel«.

Andel Del af »Uroligt Foraar« fører os ud paa et Gods, der væsentligst drives med Landvæsenselever som Hjælp. Paany evner *Knuth Becker* at skabe en hel Verden for Læserne med ny Atmosfære og nye Mennesker. *Kai* er igen Begynder og maa paany prøve at hævde sig, og her som altid ta'r han »Spindemaskinen« til Hjælp; men som sædvanlig hvirvler han sig ind i Umuligheder og Selvmodsigelser. Han kommer med en brændende Trang til Samhørighed, men den imødekommes ikke af Kammeraterne. *Kai* faar Lov oppe paa sit eget Værelse at gaa op og ned paa Gulvet i Strømpesokker, medens andre ligger i hans Seng og sidder paa hans Puf og ryger; han faar Lov at hente Kager i Brugsen og pudse deres Støvler.

Derfor kaster Kai hele sin Drengetilbedelse paa en Landevejens farende Svend, der for en Tid tager Arbejde paa Godset. Han hedder *Jens* »Kongevej«; han bruger Kæft overfor alle, bander som en Tyrk og er stærk som en Okse; han er venlig mod *Kai*, og *Kai* skænker ham hele sin Fortrolighed. *Kai* fortæller ogsaa sin Ven om det Tryk, *Götsche* udøver paa Drengen. »Saa stik ham en paa Lampen«, siger *Jens*. Disse Ord gør *Kai* voksen; for første Gang forstaar han, at han kan gøre Oprør. *Jens* lover *Kai*, at han maa komme med ham en Nat paa Rævejagt. I Fællesskab gør de Forberedelser; *Kai* er bristefærdig af Forventning; *Jens* vil fange Ræven med de bare Næver. Paa den aftalte Tid er *Kai* paa Pladsen, men *Jens* kommer ikke. *Kai* søger efter ham og ser lige *Jens*'es Bag forsvinde ind ad Vinduet hos en af Pigerne. Da styrter den nye Verden sammen for *Kai*; dette er Svig, der svier til Marv og Ben, og samtidig vækker det den svimlende Uro; hvad er det for en Magt, der ogsaa har hans stærke *Jens* i sin Vold. Og nu er vi midt i »Myten« om Drengen, der skal skifte Ham og være Mand. Med frygtelig Kraft rammer det *Kai*, da han en Dag ved de voksnes Tankeløshed pludselig med en for hans kun anende Sind brutal Anskuelighed faar Sløret flænget til Side. En Dag skal han holde en Ko, medens Fodermesteren kommer med Tyren. »Nu faar han svimmel, elementær, biologisk Viden.

Røgteren ser *Kai* græde, og spø'r, om Koen har traadt ham. »*Kai* sukker lettet over at faa en kostaldsbrugelig Forklaring foræret.« Men inde i ham er en Verden gaet i Skred.

Dog har Landvæsenslivet ogsaa Lyspunkter, som f. Eks. den Dag, da *Kai* pludselig opdager, at han kan pløje, at han har Fornemmelsen og Føjeligheden i Armene; til at begynde med holder han krampagtigt fat og slynges af Ploven fra Side til Side.

Kai kommer i andre Pladser, men vil nu være Løjtnant. Der kommer saa i »Uroligt Foraars 3. Bind en meget krads Skildring af Soldaterliv i Aarhus. *Kai* er igen

Begynder og maa for at hævde sig sætte »Spindemaskinen« i Gang. Han har en rig Far i Vendsyssel. Da han dog ingen Penge har, kommer han ind i frygtelige Modsigelser og kommer til sidst for Krigsretten uskyldigt beskyldt for at have stjaalet 25 Øre. Han er ustandselig uheldig, søger først overfor Kammeraterne at lade skinne igennem, at det er for at være »Iræk«, men da Befalingsmændene ogsaa begynder at tro, at han simulerer »Klødsethed«, straffes hele Kompagniet for hans Skyld, og *Kai* finder sig som alles Syndebuk uden at kunne glæde sig over Solidaritetsfølelsen, som dog raadede mellem Drenge paa »Sjællandsglæde«. Nej, *Kai* skal ikke mere være Løjtnant, han nøjes nu med at holde Tiden ud og lærer at sige det ene fornødne: Javel. »De er Satanædebroderfandenflaaogilækkemig Jordens største Torskepande — har De forstaaet, det er Dem?«

»Javel.«

»To Eder hver ti Sekunder som regelmæssig Udblæsning paa en Motor, der gaar paa Olie fra Helvede.«

Kai rejser hjem og »skylder dem derhjemme en Løjtnant«; han prøver at tage paa Landet med Faderens sorte Taske, men heller ikke som Agent har han Held. Nu bliver han saa sendt til en fremmed By, hvor han skal uddannes til Montør paa en Maskinfabrik. *Kai* er beruset af Glæde over at begynde paa et nyt Sted, hvor man intet ved om ham. Alt er livsaligt. Kammeraterne paa Fabriken er flinke, de vil blot ha' Øl, og *Kai* gi'r glædelig for sine sidste Penge. Da første Uge er gaaet, faar han udbetalt 22 Kr.; han vil næppe tro sine egne Øjne. »Kammeraterne« venter udenfor, og nu skal de paa Beværtning. *Kai* er beruset af Glæde over »Samhørigheden«, han gi'r den ene Omgang efter den anden til alle Pengene er gaaet, og saadan gaar det hver Ugedag. De ti Kroner, han har laant af Bedstemor *Paysen*, faar han aldrig betalt tilbage. *Kai* oplever en Forelskelse, som helt tager Vejret og Fornuften fra ham, men Pigen »svigter« ham, da hun hører om hans Bedrifter der i Byen, og at han har været paa »Anstalt«. *Kai* drikker mer endnu og kaster sig til sidst

i Armene paa en af Gadens Piger. Da han en Dag i Fuldskab smider en Hammer efter en Kammerat paa Værkstedet, bli'r han fyret. En tidlig Morgen kommer han tilbage til Vendelby fuldstændig falleret paa alle Omraader.

Det er, hvad vi til Dato har hørt om *Kai*. Meget af Skylden for det forfejlede Liv lægger Forfatteren paa »Andegaarden«, men Gang paa Gang spørger man: »Er *Kai* blot en Slapsvans som saa mange andre af Efterkrigstidens »Romanhelte?« Man vil nødigt tro det, for man holder af denne levende Dreng, selv om man kan blive saa lynende gal paa ham. Det, vi venter paa med Spænding er, om han i de kommende Bøger blot vil glide videre ad Skraaplanet med den socialt-psykologisk undskyldningsforklarende Forfatter ved Haanden som alle de andre slappe Fyre fra de sidste 20 Aars Literatur, eller om han vil vise sig som Fremtidens Mand, der igen tør sige: »Det gør ikke noget at være født i Andegaarden, naar man kun har ligget i et Svaneæg!«

Og det har ethvert Menneske, skabt i Guds Billede. Det er det, vore Digtere skal vise os.

E. Dahlerup-Petersen.

Fra mine Minders Verden.

Det Menneske, der har haft rige Oplevelser i Barndom og Ungdom, vil ogsaa som ældre have en Mængde gode Minder at leve paa, og disse kan i høj Grad være med at løfte en op over det daglige Livs Trivialitet. Jeg tænker tit paa under mit Skrivearbejde om gamle Slægter, at det vilde være af stor Betydning for den yngre Generation, om de gamle havde efterladt sig skriftlige Vidnesbyrd om baade godt og ondt fra deres Liv. Det vilde give en ganske anderledes Forstaaelse af Slægtens Liv og Virke. — — I ganske enkelte Hjem findes der Dagbøger, Beskrivelser af fremragende Medlemmer af Slægten; det kan være tørre, nøgterne Optegnelser, men man støder ogsaa paa levende Skildringer om Menneskers aandelige Livssyn i Tider, da Folket levede i Opgang eller dyb Nedgang. Mange af disse er trykte og er langt mere værdifuld Læsning end mange af Nutidens lumre og over-spændte Romaner.

Med disse Ord som Indledning opfordrer jeg især det danske Højskolefolk til at nedskrive deres Optegnelser, ikke alene om hvad Højskolen gav dem, men ogsaa om, hvad de senere kom ud for af Med- og Modgang i deres Livsløb. Saadanne tidsfæstede Optegnelser eller Skildringer vil i høj Grad virke til Sammenhold i Slægterne, og er der noget, vi trænger til i Tider som disse, vi oplever, saa maa det være Sammenhold, baade i det lille og store Samfund. Deri er der Styrke og Mod at hente.

»Fra mine Minders Verden« har jeg givet denne Artikel til Overskrift. Det kan lyde af meget, næsten som venter man noget særdeles stort. — Men jeg har just ikke saa meget at meddele om mig selv, og det kan ogsaa synes

anmassende at skrive om sig selv i den forholdsvis »unge« Alder, jeg endnu befinder mig i. Jeg bilder mig heller ikke ind, at mine Oplevelser kan have nogensom helst Interesse for en større Læsekreds, men kun for mine egne og saa for nogle enkelte, som jeg maaske har været til lidt Glæde for. Men skal ens Minder nedskrives, maa det gøres, inden man bliver for gammel, saa det har lidt af Livsfriskhedens Duft over sig.

Mit første Barndomshjem laa i Vilslev, ude ved de store Marskenge, en Mils Vej nord for Ribe, en gammel-dags Landsby, hvor de fleste Gaarde og Huse rakte saa langt tilbage som til Fællesskabets Tid. Menneskene var gennemgaaende ligesom et halvt Hundrede Aar længere tilbage end andre i Landet. Der fandtes megen Materialisme og Rationalisme blandt dem. Hverken Præster eller Degne havde formaaet at hæve Landsbyens Folk op i et højere Plan.

Mine Forældre var i 1873 blevet Degnefolk i Byen; de afløste en gammel Lærer, der ikke tog det saa nøje med Skoleundervisningen, som mest bestod af indbyrdes Undervisning, Terperi og Pryglescener. Far var født der i Byen og havde gaaet i den gamle aandsforladte Skole, hvor hverken Sang eller levende Fortælling havde nogen Plads. At han selv skulde komme til at sidde paa Kathedret i sin Fødebys Skole, tænkte han slet ikke paa den gang.

Min Far kom paa Seminariet i Jelling, hvor han kom under den kendte grundtvigske Seminarieforstander *Svend-sens* Paavirkning, og denne Paavirkning gav ham et helt nyt og frit Syn paa Skoleundervisningen. Min Mor havde været paa Rødding Højskole, mens *Cornelius Appel* var Forstander. Hun havde levet en Aarrække nede i Sønderjylland og der fundet aandelig Næring for sin higende Sjæl gennem Præsten *H. Svejstrups* levende Forkyndelse. Hun var meget musikalsk og ud af en udpræget Musikslægt. Dens største Geni, *Aug. Hansen*, havde faaet sin Uddannelse hos Professor *Rudolf Bay* i København, samtidig med at han spillede i *H. C. Lumbyes* Orkester i Tivoli.

Min Mor spillede Violin, og aldrig skal jeg glemme de Mørkningsstunder, naar hun spillede for os Børn, der lyttede aandeløse til hendes Spil.

Med denne levende Indstilling kom mine Forældre til Vilslev som Lærerfolk. Men de blev ikke lige straks forstaaet; de gammeldags indstillede Byfolk krævede Lærebogsterperi og Prygl, naar ikke andet hjalp. — Mine Forældres Opfattelse var en helt anden; de vilde fortælle og synge Livet ind i Barnesjælene, og denne Aand blev lidt efter lidt den raadende, saa der tilsidst stod en hel Flok af unge, der med Ildhu gik op i Fars og Mors Ideer.

Som det blev i Skolen, saaledes var det i Hjemmet. Der blev sunget og læst meget for de unge, der om Vinteraftenerne mødte i mit Barndomshjem, og det var noget, vi lidt efter lidt kunde være med i, og som tidligt satte sit Præg paa os.

Min musikalske Sans fik jeg i Arv fra min Mor, men den historiske fik jeg fra Far. Han fortalte saa godt, at gamle Tidens Begivenheder og Personligheder stod saa levende for os Børn. Bedst var det, naar han fortalte om sin sønderjydske Slægt, der i sin Tid var udjaget af Frankrig som Hugenerter, og som bosatte sig heroppe i Norden i Nærheden af den gamle Herreborg, Trøjborg, mellem Tønder og Ribe. Den franske Slægt hed *Routenstein*, og den, der først kom her til Landet, blev en Slags juridisk Instans mellem Bønderne og Herskabet paa Trøjborg; men som den kyndige Mand, han var i Fransk, blev han ogsaa Lærer i dette Sprog for de tre Brødre *Brorson*, »det rare Kløverblad«, i Randerup Præstegaard.

Der var ogsaa andet, som satte min historiske Fantasi i Sving. Navnlig var jeg som Dreng grebet af at høre om *Valdemar Sejrs* og *Dronning Dagmars* Ribe, at vandre mellem Byens gamle Bygninger, der rummer saa mange Minder om Danmarks store Skikkelser: *Hans Tausen*, *A. S. Vedel*, *Brorson*, *Ambrosius Stub*, *Mag. Falster* o. s. v. Endnu kan jeg faa en ubetvingelig Lyst til at vandre i denne gamle Bys Gader og dukke mig ned i dens tusindaarige Mindeverden.

Men den Omstændighed, at Kongeaaen gik igennem mit Fødesogn, tæt forbi mit Barndomshjem, har ogsaa haft historisk Betydning for mig og mine Søskende. Før 1864 dannede Kongeaaen en uretfærdig Toldgrænse midt i det danske Land, og denne Uretfærdighed var vel Aarsag til, at Smugleriet florerede stærkt og betragtedes som en lovlig Næring. Hvor kunde ikke de gamle i Vilslev fortælle med et lunt Glimt i Øjnene om deres spændende Smuglerier, naar de listede Stude og fyldte Brændevinsankere gennem Aaen uden om Tolderne. Saadanne dristige Smuglerier gik sjældent af uden Slagsmaal med Toldfolkene.

Det var noget for en videbegærlig Dreng: at lytte til de mørke Nætters spændende Smuglereventyr. —

— — —

Som det fjerde Barn fødtes jeg i Vilslev Degnebolig den 3. December 1880; et lille svagt Barn var jeg, som min Mor hagede stærkt om. Ofte var jeg syg, og jeg blev i min tidlige Barndom egentlig aldrig saa rask, at jeg med Liv og Sjæl kunde være med i Drengenes dristige Lege. Jeg blev et Hjemmebarn, kærligt plejet og passet af min milde, gode Mor. Mine Søskende var der mere Krudt i. Et Minde husker jeg fra et af mine mange Sygelejer. Jeg maa vel have været en 6—7 Aar, da jeg blev meget syg; Lægen skulde hentes, og Far drog af Sted, vant som han var med at gaa til Ribe, hvor den nærmeste Læge boede. Det var Lungebetændelse, og jeg havde efter Lægens Mening ikke langt igen. Han mente, Krisen var nær forestaaende, og han forblev Natten over hos os. Far, der var træt efter den lange Vandring, maatte gaa til Ro for at hvile ud til næste Dags Gerning i Skolen. Min Mor og Lægen vaagede. Det er utroligt, de Kræfter, en Mor har, naar det gælder Liv eller Død for hendes Barn. Hen paa Morgenstunden vaagnede jeg op af en bevidstløs Døs. Krisen var forbi, sagde Lægen, og det første, jeg saa, var et Ansigt, der smilede gennem Taarer. Det var Mors, og jeg glemmer det aldrig, for det rummede en Verden af Kærlighed og Tak. —

Vi havde hjemme et gammelt Marschal-Klaver; det var smaa og spinkle Toner, det gav fra sig, men paa dette spillede Mor de Melodier, hun kendte, og dem, hun efterhaanden fik lært sig; men hun spillede bedst Violin. Paa det gamle Klaver begyndte jeg som lille Dreng at famle mig frem til Datidens kendte Børnesange. Mor hjalp mig, og hun sang til med sin klare, rene Stemme, og det var ogsaa paa dette gamle Klaver, jeg lavede den første lille Melodi, hvori der naturligvis var Reminiscenser fra andre Børnemelodier.

Min store Drøm var at kunne spille Violin mindst ligesaa godt som min Mor. Min Far forærede mig en lille Violin, vistnok i mit 10. Aar, og paa den lærte min Mor mig de første Greb og de første Noder, ligesom jeg ogsaa ret hurtigt lærte at spille Melodier baade rent og sikkert. Jeg spillede altid, glemte alt over min Violin, og hvad den havde at sige mig.

Men 1888 blev et skelsættende Aar, da maatte min Far paa Grund af Sygdom tage sin Afsked, og vi rejste bort fra Vilslev, bort fra den trofaste Venneskare, unge og ældre, som mine Forældre efterhaanden havde faaet. Ved Afskedsfesten i Skolen blev der sunget, som der vist aldrig er blevet sunget i Vilslev, der blev talt og takket og overrakt Gaver.

Det var svært at rejse bort fra den gamle Marskby med de mange Minder, fra Kongeaaens klukkende Vande og den ældgamle høje Spangebros, der engang havde ført over i det hertugelige. —

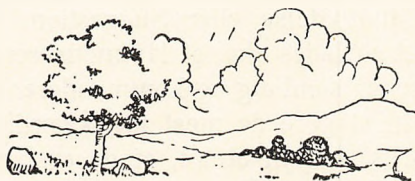
Min Far havde købt sig 8 Tdr. Land i Nærheden af Askov Højskole; han byggede et Hus, ikke særlig smukt, især naar vi havde den gamle yndige Skolebygning med de tre Storkereder i saa frisk Minde. Stedet, vi nu kom til at bo paa, var bart, ingen Have var anlagt, og Haandværkerne var knap nok færdige, alt forekom os saa raat. Men da først Haven var tilplantet og Stuerne malet og tapetseret, ja, saa begyndte vi at forsone os med det nye. Jorden havde engang forlængst tilhørt en Kvinde ved Navn *Karen Jensdatter*, og efter hende fik vort Hjem Nav-

net »Karensmark«, et Navn, som de ældre og ældste i Vejen- og Askov-Egnen endnu husker med Glæde.

Her fik jeg mit Ungdomshjem, og hvis jeg lever, og Forstander *Johnsen* synes om det, vil jeg fortsætte næste Aar med nogle Minder fra mit Barndoms- og Ungdomshjem.

Saa ønsker jeg jer alle en lys og glædelig fredfyldt Jul, og lad os saa haabe med hinanden, at det nye Aar vil give os den Fred, vi alle længes efter.

Thorv. Madsen.

Hypnotismens Betydning i Historien.

De fleste Mennesker opfatter formodentlig Hypnotismen som en ret uskyldig Foreteelse. Imidlertid er der ingen Tvivl om, den er en langt mere omfattende og alvorlig Sag, end man i Almindelighed aner. Den bestaar ikke blot i, at en Person bringer en anden til at »sove« og saa sætter sin Vilje i den andens Sted. Som bekendt kan ogsaa mange hypnotiseres paa een Gang og underkastes samme ydre Indflydelse eller Suggestion. Ved Forevisninger kan det saaledes ske, at Hypnotisøren hypnotiserer en Snes Personer samtidig og kommanderer dem alle som et Regiment til at gøre de mest mærkværdige Ting. Han faar dem f. Eks. alle til at tro, at de er Kavallerister og Stolene raske Gangere. De værdige 20 Mand sætter sig saa overskrævs paa Stolene og galoperer af Sted i vild Galop.

Hindutroldmænd og Fakirer siges at have drevet det vidt i Retning af en saadan Massehypnotisme. En Fakir samler f. Eks. om sig en stor Skare Mennesker. Ved sindrige Midler faar han dem alle uden forudgaaende Søvn hypnotiseret saaledes, at de ved fuld normal Bevidsthed mener at se ham slænge et Reb op i Luften, hvor det bliver hængende, medens han selv klatrer op ad det og til sidst forsvinder i Skyerne.

Massehypnotisme kan forøvrigt ogsaa opstaa uden nogen bestemt Hypnotisør, hvor en Folkemasse befinder sig i stærk ophidset Sindsstemning med hele Opmærksomheden rettet mod et bestemt Punkt. I Tilfælde af en Brand f. Eks. i et større Bygningskompleks, hvor man antager, et Menneske er indestængt bag et bestemt Vindue, kan

Stirring, Forventning og Opmærksomhed paa dette Vindue virke hypnotiserende, saaledes at Viljens Kontrol afslappes i Forhold til Suggestionen ude fra. Hvis saa een i Flokken raaber højt og gennemtrængende, at et Menneske bevæger sig inde i Flammerne, saa vil hele Folkemassen straks se Synet, skønt det siden kan bevises, at der absolut intet har været at se.

Noget saadant forklarer utvivlsomt mange Fænomener fra det offentlige Liv og Historien. Det forklarer bl. a. ogsaa mange af Middelalderens Mirakler, hvor Mængder af Mennesker saa Ting, der var mærkeligere end noget af det, hvorom der berettes i det Nye Testamente.

Middelalderen var jo i det hele taget en Tid af underlige, irrationelle Massebevægelser og Masseillusioner. Vi ser hele Byer, Nationer og Racer pludselig gribes af en og samme Idé — gribes af den med Forglemmelse af alt andet og ikke mindst af al sund Sans.

Middelalderen var ikke Individualismens Tid — undtagen i Romantikernes Bøger og i moderne Fortidsdyrkeres Idéer. Den var Massernes Tid. Den kompakte, uoplyste, uindividualiserede Menneskemasses. Individuel Tænkning eller individuelt Liv kendtes næsten ikke. Hvor Personligheden mangler, dér er hele Herligheden kun en Benrads tørre Rangler, siger *Henrik Ibsen*.

I Middelalderen fandtes ikke Personer, blot Laug, Kirke, Korporationer, Samfund og Nationer. Man eksisterede blot som Laugs- eller Standsmedlem. Den mindste personlige Selvstændighed ansaas som Tegn paa Galskab, Forræderi og Utroskab mod Laug eller Rige eller som et mistænkeligt Udslag af Hekseri eller Djævlbesættelse. Livsvejen var afstukket indtil de mindste Detaljer. Religionen var en Massesag og havde intet med den enkeltes personlige Tanker eller Følelser at gøre. Den var et Ritual. Man blev trukket til Kirke. En Tvivl blev besvaret med Tommel-skruernes Argument, et Forsøg paa Selvtænkning med Baal eller Pinebænk.

Det var lykkedes som aldrig før at faa alle Hoveder under een Hat. Sjælen var bleven skaaret og klippet som

Træerne i de italienske Haver. Der var en Laugsbrodersjæl, en Haandværkersjæl fælles for alle Haandværkere, en Kirkesjæl fælles for alle Kirkemænd, en Riddersjæl fælles for alle »Riddere«, selv de mest uridderlige, en »Baronsjæl« fælles for alle mere eller mindre skrappe Bondeplagere, som sad omkring paa Borgene og samlede Jordegods og levede »kristeligt« og »ærligt« af Udsugelse og Rov.

Dertil kommer saa hele Tidens Beherskelse af en grufuld Mystik! Religion og Overtro, det overnaturlige og Frygten for det overnaturlige beherskede Verden. Menneskene stod samlet i store angstfulde, rystende Masser, spændt til Hysteri stirrede de udad efter nye grufulde Aabenbarelser eller efter et Vink om, hvad de skulde gøre for at slippe fri for det grufulde. Her var Betingelserne, hvor en enkelt stærk Vilje eller en enkelt stærk Tanke eller en stærk Suggestion af hvilken som helst Art maatte vise de forunderligste Resultater. Og saaledes finder vi det da ogsaa.

Naar en Fare nærmer sig, bliver den Bi, som staar Skildvagt i det lille Samfund, i højeste Grad ophidset og farer surrende og brummende ind i Kuben. Dens Ophidselse forplanter sig til de andre Bier, og i et Øjeblik er hele Sværmen i intens summende Ophidselse. Saaledes gaar det ogsaa i Menneskenes Verden. Følsomhed for Indtryk ude fra er Hypnotismens Særkende.

Middelalderens centrale Fænomener er Korstogene, som bevægede hele Europa i omkring 200 Aar og krævede 7 Millioner Menneskeliv. Man begyndte med at hypnotiseres af Jerusalem og den hellige Grav. Det blev til en voksende, uimodstaaelig Længsel efter at komme til at betræde de Steder, hvor Kristus havde vandret. Pilgrimme begyndte at drage af Sted, først nogle faa, saa flere og flere. Det blev til en formelig Pilgrimsepidemi. Biskopper forlod deres Bispesæder, Fyrster deres Troner og Fyrstendømmer. Gamle Mænd og Børn, Helgener og udslidte Syndere af alle Nationer drog ned gennem Europa. Det blev en stadig større og større Strøm af Pilgrimme.

Men netop som denne Vandring havde naaet sin fulde Styrke og var blevet til en hel Mani, kom Tyrkernes Erobring af Lilleasien og Palæstina 1076. Nu var Vejen spærret. Men som en gal Mand, der hindres i sine Forsætter, bliver voldsom og rasende, saadan rasede nu ogsaa Europa, da der pludselig sattes Bom for alle disse Længsler og Pilgrimsfærder. Hele den europæiske Menne-skehed blev grebet af en voldsom Mani, som udladedes i det første Korstog. Peter Eneboer og Pave Urban II var de Røster, som udslyngede Suggestionen, der faldt i den saaledes forberedte Jordbund som Gnister i en Tjæretønde. *Peters* eget Raseri forplantede sig fra hans lille ud-magrede Skikkelse til Mængden, som hørte ham. Den tabte Sans og Samling og vidste bare een Ting: Vi maa til Jerusalem. Gud vil det! Gud vil det! Paven sammen-kaldte til Kirkemøder og talte til dem: Hør ikke paa andet, sagde han, end Jerusalems Smertensskrig! Husk, at Her-ren har sagt: Den, som ikke tager Korset op og følger mig, han er mig ikke værd! Saa tag da Korset og følg til Herrens hellige Grav! Gud vil det! Gud vil det!

Folk strømmede til, rige og fattige, Mødre med Børn paa Armen, Oldinge, vaklende med Stav og Krykke, syge og døende. Aldrig har vel renere Viljer og Forsætter besjælet en Tidsalder. Var disse alene nok til at bringe Sejr i en Verden, hvor al sund Sans og Fornuft var bragt til Tavshed, saa burde det første Korstog have staaet som Verdens herligste Sejr og Daad. Men de vældige Skarer naaede aldrig frem til Palæstina. De blev hugget ned, sul-tede ihjel eller faldt om af Udmattelse paa Vejen. I deres Tillid til, at Gud vilde vide at hjælpe dem i saa hellig en Sag, havde de intet foretaget sig for at værgе Skarerne mod Sult eller gøre dem kampdygtige. Det vilde Gud gøre, mente de. Man han gjorde det ikke. Som saa mange Gange før og siden forholdt han sig neutral og lod Korsfarerne dø som Følge af deres Uklogskab og Upraktiskhed. Saa-ledes er altsaa ogsaa Guds Rige.

Det andet Korstog blev ledet med mindre Hellighed, men med mere Klogskab og Sværdmagt. De naaede frem

til Maalet og erobrede Jerusalem. Men det nye kristne Rige i Palæstina kom snart i Nød og maatte hjælpes ved nye Korstog. Det ene fulgte efter det andet; men svagere og svagere blev de, indtil hele Epidemien saa standsede i Aaret 1272. Samtidig havde den ogsaa udladet sig i vestlige Korstog mod Muhammedanerne i Spanien og Albigenserne i Sydfrankrig. Under disse sidste antog Epidemien en ny Form. Den greb særlig Kvinderne. De fandt paa i dyb Stilhed og splitternøgne i store Skarer at løbe gennem Byens Gader. Tanken om, at Kætteriet endnu fik Lov til at eksistere, og at deres Mænd ikke havde større Hast med at faa det udryddet, oprev dem saaledes, at de maatte skaffe sig Luft og vise deres Harme paa denne ret originale Maade.

Mærkeligst af alle Korstog er vel nok Børnekorstoget. Det var i 1212, at en Dreng ved Navn *Steffen* begyndte at fortælle, at den hellige Grav kun kunde vindes og beholdes ved et Korstog af uskyldige Børn; thi staar der ikke skrevet: Guds Rige hører saadanne til! Fjendens Pile vilde prælle af mod Børnenes Uskyldighedspanser. Hedningerne vilde falde til Jorden ved Synet af denne Hær af Børn, der kom for at befri deres Herres Grav. Stærkere end tyrkisk Kavalleri er det rene Sind og det barnlige gudhengivne Hjerte.

Rundt om i Tysklands og Frankrigs Byer fremstod der Børn paa 8—10 Aar, som erklærede, at de var »Profeter«. *Steffen* selv gjorde endog Mirakler! Den franske Konge, *Filip August*, søgte efter Pariseruniversitetets Raad at standse Galskaben. Korstoget blev forbudt. Men de smaa trodsede Kongens Bud. De vilde adlyde Gud mere end Menneskene. Forældrene forsøgte at holde Børnene tilbage, men heller ikke det hjalp; thi staar der ikke skrevet: Den, som ikke hader Far og Mor for min Skyld, han er mig ikke værd! Forældrenes Bud trodsedes i Guds Navn. De smaa satte deres Vilje igennem. I 3 store Hære drog de af Sted. Den ene naaede stærkt medtagen af Sult Rom, hvor Paven ved klog Behandling fik dem standset og sendt hjem. Først nu var det, som de vaagnede af en

hypnotisk Søvn, idet de paa Spørgsmaalet om, hvad de egentlig havde ment eller villet, svarede: Vi ved det ikke!

Den anden Hær naaede Brindisi, hvor Drengene solgtes som Slaver, og Pigerne kastedes i Byens offentlige Utugtshuse. Den tredie og sidste Hær faldt i Hænderne paa elendige Skurke, som — under Foregivende af fra Marseille at ville transportere dem i Skibe til Palæstina — sendte dem til Afrika, hvor de solgtes som Slaver.

Lidt Fornuft er nok ikke at foragte selv midt i den inderligste Hellighed. Og det mærkelige bibelske Ord: »Værer da uskyldige som Duer og kloge som Slinger«, er maaske ikke noget helt daarligt Raad.

Aldrig saa snart var Korstogsepidemien ved at være ovre, før der udbrød en ny Epidemi: Flagellanernes eller Piskernes. Dens Udspring er den hellige Antonius, Flagellanernes Skytshelgen. Det var i Aaret 1260, at disse først viste sig i Italien. Den ene hypnotiserende Idé var her Syndserkendelsen, Angeren og Frygten for Herrens Dom. Følelsen af, at man var Syndere, uværdige, usle, elendige Syndere, fyldte det hele Sind. Særlig var det »Kødet«, hvori Synden havde sit Tilhold.

Ganske naturligt vendte de sig da til Tanken om ved Selvpinsel og Kødets Spægelse at forsones den vrede Gud og opveje al den Masse Synd, de bar paa. Nøgne og med en Lædersvøbe i Haanden for de gennem Gaderne og piskede sig selv, saa Blodet randt, piskede, til de faldt besvimedede eller udmattede om.

Vi ryster maaske paa Hovedet af al denne Galskab. Det er der ingen Grund til. Endnu den Dag i Dag kan Menneskene i »Guds Navn« hypnotiseres til at begaa de skrækkeligste Ting. I det hele er der nok ikke stor Forskel paa den Gud, der i Almindelighed dyrkes og tilbedes omkring i de saakaldte kristne Lande og Hedningernes strenge Guder, der krævede Offer og atter Offer for at blive forsonet. Barmhjertighedens og Kærlighedens Gud, som blev os aabenbaret i Jesus Kristus, maa i hvert Fald være lidet kendt.

Efter Flagellanernes Epidemi kom Danseepidemien.

Den brød ud i 1374, da ganske pludselig Mænd og Kvinder begyndte at danse i Gaderne som gale — dansede, til de segnede som udmattede. Epidemien fik Navnet St. Vejtus Dans, fordi St. Vejtus viste sig i Stand til at helbrede Danserne. Naar de førtes til hans Kapeller, standsede Dansetrangen ved hypnotisk Kontrasuggestion. Sygdommen bredte sig over hele Nordeuropa og lagde sig først, da Reformationen kom og gav Folkets Tanker og Opmærksomhed en ny Retning.

Som hvert Individ er mere eller mindre modtagelig for visse Arter af Suggestion, saa har ogsaa hver Nation og hver Tid sit ømme Punkt i saa Henseende.

Blandt Jøderne er den messianske Idé et saadant følsomt Punkt. Nationen er forud indtagen for Suggestion i den Retning. Der skal lidet til for at hypnotisere den til at se sin Messias i en eller anden Personlighed. Derfor er ogsaa deres Historie fuld af Messiaser.

Men i det hele taget er Menneskene let paavirkelige for ydre Suggestion. Og vi løber altid Fare for aandelige Epidemier. De absurdeste Idéer kan sætte en hel Verden i Bevægelse, særlig hvis de er af religiøs Art. Og jo mere vi ser af Nutid eller Fortid, jo stærkere maa den Overbevisning blive i os, at den nøgterne, kritiske Fornuft aldrig kan være stærk nok blandt Menneskene. Den er jo i Virkeligheden vort eneste Værn mod de Suggestioner, som fører til Vanvid og Kaos.

Og det er vel ogsaa Grunden til, at Gud har givet det højeste af alle Dyr, Mennesket, en Smule sund Sans og en fri Vilje.

C. P. Corneliussen.

Bare en Hestesko.

Der var vældigt Røre i Smedens Brokkasse. »Du er altid saa vigtig«, sagde en gammel Lysestage til en Hestesko, der laa lidt uden for Dyngen af det andet gamle Jern. »Men jeg er af Messing og til at sætte Lys i.«

»Jamen der er Forskel paa Hestesko«, sagde denne.

»En Hestesko er en Hestesko«, raabte alle de andre gamle Hestesko.

»Ja, I snakker som I har Forstand til«, sagde Hesteskoen, der laa for sig selv, »men I er bare lavet paa Maskine og er allesammen ens, men jeg er lavet af en kongelig examineret Beslagsmed, og min Tilblivelse er en hel Historie.«

»Hvad mon det er for en Historie?« sagde et arrigt gammelt Rivejern, det havde revet Løg saa Pigerne fældede Taarer ved det, og ofte rev det i de smaa Fingre, saa Blodet flød. Men Rivejernet var lige glad.

»Fra først, jeg kan huske, var jeg et Stykke af en lyk Jernplade paa et Skibsværft«, fortalte Hesteskoen. »Det er en køn Plade«, sagde Skibsbyggerne, »de gav mig Form og nittede mig fast helt ude i Stævnen. Da Skibet skulde løbe af Stabelen, kom en rigtig Prinsesse og kastede en hel Flaske Champagne paa mig, saa Skumperlerne trillede ned ad min Side. Vi sejlede rundt i hele den vide Verden, og alle sagde: »Det er et smukt Skib!« Men bedst som vi fredeligt kom sejlede, løb vi paa en Mine, som Mennesker i bevidst Ondskab havde kastet i Vandet, og det stolte Skib knækkede midt over. Vraget blev slæbt ind til Land og med Autogenskæreapparater skaaret i Stykker og kørt hen paa en Ophugsplads.

Det er gammel Kvalitet«, sagde Beslagsmeden og tog

Pladen med hjem og klippede den i Strimler. Smeden lavede Hestesko af alle Strimlerne, ikke bare en Halvbøjning med to lige Grene, der er lukket i begge Ender og slaaet otte Huller i. Nej, Smeden lagde hele sin Sjæl i hver enkelt Hestesko, og der var mange forskellige Slags. Højre-, Venstre-, For-, Bag-, Ring-, Stryge-, Parallel-, Kile-, og Hagesko, brede og smalle, tykke og tynde, lige og skæve Sko, alt eftersom Hestens Hove ser ud, og hvilket Arbejde Hesten skal bruges til, akkurat som naar Menneskene selv vælger sig et Par Sko ud i en Forretning.

En Dag kom Bonden fra »Bakkegaard« for at faa »Lise« skoet. »Lise« var af halvblods og havde Stamtavle og alt det dyre; men »Lise« skulde ogsaa til Dyrskue paa Bella-høj.

Smeden lavede de allerfineste Sko. »De gi'r ug til Eksamen«, sagde Smeden, og han havde Forstand paa Hestesko.

Paa Dyrskuet sagde de alle: »Næ, hvor er det et smukt Dyr, og sikke pæne Hove, det har«. Men Smeden havde jo ogsaa skoet det efter alle Kunstens Regler.

»Ja, men vi er lavet af finere Jern«, sagde de rustne Søm i de gamle Hestesko. »Ja, I er lavet af svensk Trækulsjern, og kun det egner sig til Hestekosøm; men det er for blødt til Hestesko, og vil alt for hurtigt slides op.«

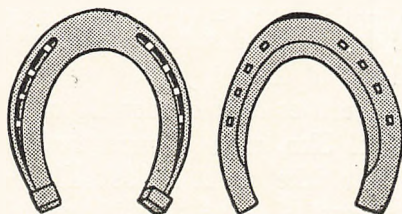
»Hvis jeg havde været lavet til en Hestesko, vilde jeg have været meget holdbar«, sagde en Kniv, Bladet var knækket paa.

»Nej, du er alt for haard og vilde snart knække«, afviste Hestekoen.

»Hvad Forskel er der da paa dig og en Fabrikssko?« sagde en Tøjræl, der var revnet i Hovedet.

Hestekoen fortalte videre: »Jeg har hørt Smeden fortælle saa meget om Hestesko, og han har sin Viden fra Den kongelige Veterinær- og Landbohøjskoles Beslaglære. Der staaer, at Optoget skal sidde ud for Straalens Spids og danne Midten af Hoven og Skoen. Den indvendige Gren skal være lidt kortere end den udvendige og beskrive en

mindre Bue. Den udvendige Gren skal være lidt bredere paa en Forsko, og dobbelt saa bred, maaske mere eller mindre paa en Bagsko, for Hesten slider haardere udad ligesom Mennesker. Det er Beslagsmedens fornemmeste Kunst at smede Skoen netop saa skæv, saa Skoen slides lige. Hesteskoen skal være »kilsk«, d. v. s. skraa fra begge Sider med den bredeste Flade imod Hoven, for at Jorden ikke skal kile sig fast. Den Side, som vender imod Hoven, skal hulslaaes lidt, et Halmstraas Bredde fra Sømhullerne og indefter, for at Skoen ikke skal ligge for haardt

imod Saalen; men Skoen maa endelig ikke beslaaes længere end til de bageste Søm, ellers faar Hesten forsnævrede Dragter og Stengalle, det er noget lignende, som naar Mennesker faar nedgravede Taanegle og Ligtorne.

Sømhullerne skal sidde nær Yderkanten og vise skraat udad i Dragten, for her er Hornranden smal og stejl, men de skal sidde længere inde i Skoen i Taaen og vise skraat indad, for her er Hornranden bred og skraa. Forskoen skal være let spids i Taaen, og Taastykket bukkes lidt opad, for saa kan Hesten bedre vippe over, da de to Trediedele af Hestens Vægt hviler paa Forlemmerne. Bagskoen skal være mere spids i Taaen og lidt mere ret ud for de forreste Søm i den indvendige Side, for at Hesten ikke skal stryge sig. Skoen skal altid have sit bredeste Sted mellem de bageste Søm, og saa — — —«

»Hold nu op«, raabte Lystestagen, »det er saa indviklet, at det ikke er til at finde ud af.«

»Det var nu ellers dig, som sagde: »Bare en Hestesko.« Dette er kun lidt af de mest almindelige Regler, og de gælder kun, hvis det er en Normalsko ligesom »Lises«. Saa er der alle de andre særlige Skoformer, men det er

for vidtløftigt at komme ind paa.«

Der blev saa stille i Brokkassen, alle tænkte paa det mærkelige, de havde hørt.

»Ak, ja«, sagde Hesteko, det lød næsten som et Suk, »det var en skøn Tid, da jeg laa under »Lises« rappe Hov, men allerskønnest dengang jeg var med til at køre *Grethe* til Kirke, da hun skulde giftes med den fine Herre inde fra Byen. *Grethe* var saa fin med Myrter og Slør, og hun var saa lykkelig og straalende af Glæde.«

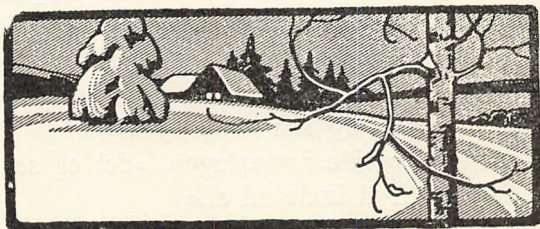
En Dag kommer en Mand kørende med saadan en mager Hest. Han lægger det gamle Jern paa sin Vogn; det skal sendes til det nye Valseværk ved Frederiksværk, og smeltes og valses ud til nyt Jern.

»Det danske Jern er dyrt og daarlig af Kvalitet, og noget sølle noget til Sko, men vi maa trods alt være glade for det, for vi faar ikke andet i disse Tider«, sagde Smeden. »Hov, der ligger »Lises« Sko, hvor er den fin og blød i Formen, og se, hvor den er slidt jævnt pæn og tynd over det hele.«

»Maa jeg faa den, spurgte *Grethe*, der netop kom for, »en Hesteko bringer jo Lykke.«

Saa blev Hesteko bronceret og slaaet fast over Døren til *Grethes* nye Hjem. Men det var jo ogsaa en ualmindelig pæn Hesteko.

Edvin Lindquist.

Aarene, der svandt.

Det er ingen Trykfejl, der staar *Aarene*, der svandt. Ganske vist har vi ikke passeret noget rundt Tal, og vi har heller ikke i Sinde at opgive vor Skolegerning endnu; men man kan jo ikke godt skrive om noget, der ikke har været, og da vi ikke har holdt Skole det sidste Aar, er der jo heller ikke noget at skrive om; for selv om vi naturligvis har oplevet en Del alligevel, hører det ikke rigtig hjemme i Aarsskriftet nu.

Jeg har ogsaa haft i Tanker at skrive om Højskolen gennem 100 Aar, og det vilde vel nok kunne interessere gamle Elever; men da der har været mange Artikler baade i Dagblade og Tidsskrifter om dette Emne, tænker jeg, de fleste har læst en Del om det. Der findes i Højskolebladet Nr. 42 for 27. Oktober 1944 en særdeles udmærket Artikel om »Højskolen gennem hundrede Aar« af Forstander *Erik B. Nissen*. Det er noget af det bedste, jeg har set, og jeg vil gerne anbefale jer at læse den.

Men man kunde jo ogsaa skrive om en kortere Periode, og da vi for Tiden har et ganske vist ufrivilligt Ophold i vor Højskolegerning, kunde der maaske være Grund til at standse et Øjeblik og se tilbage paa de knap 18 Aar, vi har haft vort Virke her paa Odder Højskole.

Naar vi da ser tilbage paa Aarene, der svandt, er det med Taknemlighed i Sindet; for selv om der har været Vanskeligheder — til Tider store Vanskeligheder — at overvinde, saa har det alligevel været rige Aar, vi har oplevet paa Odder Højskole. Vi sammenligner somme Tider Tiden i Odder med de 11 Aar, vi var Lærerfolk paa Kærehave. Der begyndte vi vor egentlige Livsgerning, der stiftede vi vort Hjem, der blev Børnene født, og derfra har

Vort første Sommerhold 1927.

vi ogsaa mange rige og skønne Minder. Men det gaar vel i Reglen saadan, naar man er naaet op i den modne Alder, at man gerne vil have noget, man kan kalde sit eget, og selv om det som oftest betyder et forøget Ansvar og større Krav, saa er det vist ogsaa saadan, at man igennem dette naar ind til de egentlige Livsværdier og derigennem oplever noget af den Rigdom, Livet har at byde Mennesker.

Atten Aar er ikke nogen lang Tid, naar man ser tilbage, og dog er der sket meget i disse Aar. Der har været Svingninger i det økonomiske Liv, der har berørt Højskolerne stærkt, særlig de mindre Skoler, og Odder Højskole har haft sin Part.

Selv om Skolen havde ligget stille et Aar, før vi overtog den, fik vi alligevel en god Start. Aarene fra 1927 til først i 30'erne var rigtig gode for Landbruget, og da var Besøget paa Højskolerne ogsaa ret godt; men saa kom Prissaldet paa Landbrugsprodukterne; vi behøver jo kun at tænke paa den Tid, da en Slagterigris kostede 35 Kr., og de øvrige Priser paa Landbrugsprodukter laa i Forhold

dertil; da mærkede vi med det samme Nedgangen i Elevbesøget.

Jeg husker saa godt, da Odder Højskole i 1939 holdt 50 Aars Jubilæum; da talte Skolens Grundlægger, Forstander *Dolleris*, om Skolens Tilblivelse og den Udvikling, der var foregaaet inden for Højskolerne indtil 1920. Derefter talte Forstander *Corneliussen* om den danske Højskoles Kaar og Særpræg i Fortid og Nutid, og han udtalte omtrent saaledes: »Ja, det var ingen Sag at drive Højskole indtil 1920, for da var der en jævn Fremgang i Elevbesøget Aar for Aar, hvorimod i Tiden fra 1920 til i Dag (1939) er det praktisk talt gaaet den modsatte Vej.« Og det er jo rigtigt. Til Eksempel kan nævnes, at Elevbesøget paa vore Højskoler i 1920 var godt 8000, medens det i 1936 var nede paa 5700, og deri er endda indbefattet baade Gymnastikskolerne og Sygeplejeskolerne.

Man vil jo uvilkaarligt spørge: »Hvad var da Aarsagen til denne voldsomme Nedgang?« Ja, der er vel ingen Tvivl om, at i hvert Fald Nedgangen i 30'erne i høj Grad skyldtes de vanskelige økonomiske Kaar inden for Landbruget, men en anden og langt farligere Aarsag var hele den moderne Tids Indstilling og Vurderingsmaade.

Den vældige Udvikling i teknisk Henseende, som fulgte i Verdenskrigens Køl vand, førte med sig en Mechanisering og Systematisering af næsten alt. Det hele skulde ordnes paa Samlebaand, og Devisen lød: »Praktisk Dygtighed«.

Der er noget besnærende i det. For det er jo rigtigt, at jo dygtigere Landmanden er til at passe sin Jord, jo større Kendskab han har til sine Dyr, des større Udbytte faar han af sit Arbejde, og det samme gælder jo inden for alle andre Erhverv. Men hvis man slaar sig til Ro med, at man har det jo godt, man har sit gode Udkomme, man kan faa de fleste af de Bekvemmeligheder, man ønsker, og Videnskaben er naaet langt i Bekæmpelsen af Sygdomme, saa er der alligevel noget, der mangler.

Hele Verdensudviklingen viser jo, at Menneskene kan ikke leve af praktisk Dygtighed alene, saa bliver de som

uartige Børn, der altid faar deres Vilje og alligevel aldrig er tilfredse.

Overfor denne Indstilling er det, at Højskolen har lært sin ulige Kamp; for det, som Højskolen vil, kan ikke stilles op i et System efter en forudlagt Plan eller bevises med tørre Tal; det er noget personligt, som kun kan tilregnes gennem Oplevelse, derfor overses det ogsaa let, særlig af dem, der er saa stærkt optaget af det andet. Og dog er det noget saa stort, at det overgaar al Forstand. Det er det, der giver Fred i Sjæl og Sind og »gør rolig midt i Vaabenbrag«.

Ja, det er det, Højskolen vil, Hvor meget eller hvor lidt den har naaet at udrette, er vanskeligt at svare paa. Spørgsmaalet melder sig sikkert hos de fleste Højskolefolk, og man maa jo indrømme, at det, der trykker en mest, naar Spørgsmaalet melder sig, er det, man ikke naaede at faa gjort. Men vi ved ogsaa, at der rundt omkring i danske Hjem sidder mange Kvinder og Mænd, der i Taknemlighed tænker tilbage paa det, de i deres unge Dage oplevede paa Højskolen.

*

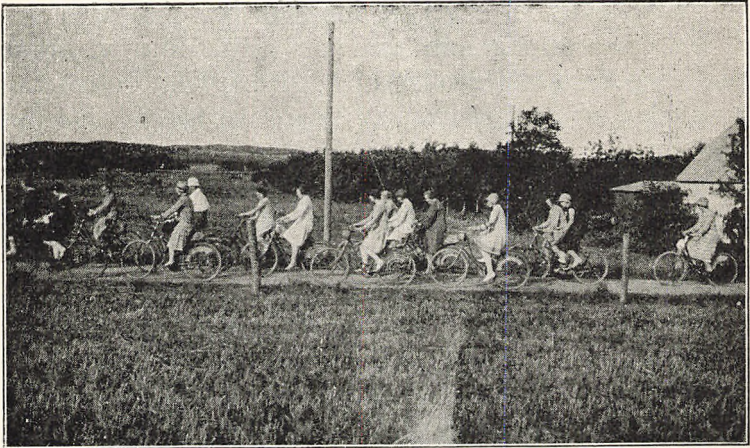
I de første ti Aar havde vi baade Piger og Karle om Vinteren. Vi naaede aldrig at faa Pigeholdet ret stort, og da der til Vinteren 1937—38 kun meldte sig fire, opgav

vi Vinterskolen for Piger og har ikke haft det siden.

Det var egentlig ikke med vor gode Vilje, vi opgav det, for ganske vist medførte det en betydelig dyrere Undervisning, og rent økonomisk kunde det daarligt nok betale sig; men der er noget ved Fællesskolen, som har sin store Værdi. Jeg tænker her særlig paa den opdragende Betydning i Forholdet mellem de unge indbyrdes. Det gode, gamle Udtryk Ridderlighed er ligesom ved at være paa Retur ikke alene i Sprogbrug, men ogsaa i Praksis. I Stedet for er kommet et Begreb, som udtrykkes ved Kammeratskab. Det er vel nok en Følge af Kvindernes større Ligeberettigelse med Mændene, og som saadant er det rigtigt og godt; men det maatte ikke gerne føre til, at Forholdet Kønnene imellem blev forfladiget, for saa mister vi noget, der kan blive skæbnesvangert for hele vor Folkekarakter. — Her synes jeg, at Fællesskolen har en Fordel, ja, en Opgave.

Den Generthed, som mange unge, særlig fra Landet og i en vis Alder, lider under, og som de ofte prøver at skjule eller dække over ved en egen pjanket og unaturlig Optræden, særlig overfor det modsatte Køn — vi ser det jo saa tit, naar Ungdommen samles — den vil lettere og mere ubevidst forsvinde under det daglige Samvær paa en Skole, hvor Eleverne jo godt føler, at de er under Opsigt, og i Stedet for kommer der noget ridderligt, ja, ja, lad os kun kalde det kammeratligt, men paa en naturlig og smuk Maade, og her har de mindre Skoler en Fordel, fordi Holdet ikke er større, end at man kan følge den enkelte Elev i hele hans Færd.

Ja, det er nu min Erfaring, og mon ikke de fleste af jer vil give mig Ret? Jeg tænker særlig med Glæde paa, naar vi Lørdag eller Søndag Aften samledes inde i Sluserne til Ordsprogsleg eller andet fornøjeligt Samvær, eller endnu mere, naar vi indbød gamle Elever fra Egnen til en lille Svingom oppe i Gymnastiksalen. Var det ikke fornøjeligt, og var I ikke altid glade for det bagefter, selv om jeg sagde Nej til Overdans, naar Klokken var elleve eller tolv — og selv om jeg ogsaa sagde Nej til at gaa

Paa Tur i Hads Herreds smukke Landskab, 1929.

Tur bagefter? Jo, jeg ved, at I anerkendte det; vi har jo saa tit drøftet disse Spørgsmaal, og vi har jo ogsaa tit talt om, hvorfor Festen var i fuldt Sving fra det Øjeblik, vi samledes i Gymnastiksalen. Det var fordi, I følte, at vi ligesom hørte til en stor Familje, og her var I hjemme.

Hvorfor er der da saa mange Forældre, der er imod Fællesskole? Ja, det kan jeg ikke svare paa; men vi følte det godt den Gang, at saadan var det, og vi ved ogsaa, at der var dem, der sagde: »Nej, vi vil ikke have vore Børn paa en Skole, hvor der er baade Piger og Karle.«

— Ja, det var et lille ufrivilligt Hjertesuk, fordi vi føler, at vi ligesom har svigtet et af vore Idealer, men vi siger med Bjørnson: »Om et Haab eller to blev brudt, blinker et nyt i dit Øje.« Da vi opgav Vinterskolen for Piger, begyndte vi i Stedet for med Kontroluddannelse, og det har vi haft megen Glæde af. Vi har uddannet mange dygtige Kontrolassistenter, og vi har haft flere Breve fra Kontrolforeningsformænd, der i Lovord har udtalt sig om de gode unge Mennesker, de har haft som Assisterter.

*

Vi havde først i 30'erne et Par Vintre med en Del arbejdsløse som Elever. Jeg skrev i Aarsskriftet 1932 om dette Spørgsmaal følgende: »Det er somme Tider, at For-

holdene kan udrette det, som Menneskene af sig selv ikke kan gennemføre. Da *Grundtvig* i sin Tid udkastede Planen om en dansk Folkehøjskole, var det hans Mening, at det skulde være en Skole for hele Folket; men indtil nu har det væsentlig kun været Landbougdommen, der har taget mod Indbydelsen. De senere Aars store Arbejdsløshed i Byerne har imidlertid medført, at et ret stort Antal af Byungdommen har søgt vore Højskoler. Mange — vel nok de fleste — er kommen uden egentlig at have nogen Mening om, hvad Højskolen var eller vilde. Der er vel ogsaa en Del, der er rejst derfra uden rigtig at have forstaaet det, men for langt den overvejende Del tror jeg, at de har faaet noget med sig derfra, som før eller senere vil faa Værdi for dem, ja, for hele vort Folk.

Dette, at Byungdommen og Landbougdommen lærer hinanden at kende ved at leve en kort Tid sammen paa den Maade, som Livet leves paa en Højskole, gennem det daglige Samvær, Kammeratskabet, det, der bliver talt og drøftet, ja, i det hele taget gennem den Fællesfølelse, der opstaar, naar Forholdet er godt, kan maaske faa langt større Betydning, end en flygtig Betragtning viser.

Kunde det f. Eks. føre med sig, at det Skel, der nu og da i tankeløs partipolitisk Interesse søges rejst mellem Land og By, kunde blive slettet, var der dog bragt noget godt ud af Arbejdsløsheden. Der ligger i alle Tilfælde en Opgave, Højskolen ikke har Lov til at sidde overhørig. Klassekampe er vor Historie alt for rig paa; men der er vist ingen, der har kunnet paavise, at der er kommet noget godt ud deraf, tværtimod, men deraf kan vi drage den Lære, at gennem Fordragelighed, Forstaaelse og trofast Samarbejde for at hjælpe hinanden over Vanskelighederne er den eneste Vej, der fører frem mod det, vi alle higer efter, gode og sunde Menneskekaar.

Der er saa tit blevet sagt, at vi skal tage Ungdommen, hvor den staar, og det er rigtigt. Vi maa ogsaa tage Byungdommen, hvor den staar, prøve at søge ind i dens Tankegang, og vi vil da opdage, at ogsaa den gaar med Drømmen i sig om et rigt og lykkeligt Menneskeliv.«

Naar jeg nævner dette nu, er det fordi, der atter har været Røster fremme om at faa Byungdommen paa Højskole. Den nye Højskolelov tager jo ogsaa i nogen Maade Sigte paa det, og kommer de unge af egen fri Vilje med Lyst og Trang til at opleve noget af det, Højskolen har at byde, da skal vi med Glæde tage imod den.

Dengang var det en hel forkert Maade, de kom i Forbindelse med Højskolen paa; da var det væsentligt kun for at slippe over Arbejdsløsheden en kort Tid; men det er alligevel gaaet saadan, at vi hver Sommer har haft Besøg af en Del af dem. Der er noget, der binder. Der var alligevel mere end dette at faa en behagelig Vinter ud af det.

*

Som I alle ved, maatte vi sende Afbud til vore indmeldte Elever sidste Vinter, idet Skolen den 28. Oktober blev taget i Brug til andet Formaal. Fra 15. Marts til 19. September havde vi dansk Politiskole, og siden har den atter været taget i Brug til andet Formaal.

Vi har levet forholdsvis roligt, min Kone og jeg. Børge er stadig ved Hammel private Realskole og er glad for sin Gerning. Der er jo ikke længere end, at han kan rejse

hjem en Gang imellem fra Lørdag Eftermiddag til Søndag Aften. *Gunnar* tog første Del af Landbrugskandidateksamen i Sommer og er stadig i København. *Ejgil* afsluttede sin Lærereksamen fra Silkeborg Seminarium i Sommer, var derefter en kort Tid i København, og har nu Plads ved Odder Kommuneskole. Det er rart at have et af Børnene hjemme.

Der er ikke noget saa galt, uden at det er godt for noget, siger et gammelt Ord, og det er vist rigtigt. Vi har i alle Tilfælde mere Tid til vor Raadighed, naar vi ikke har Skole, og det har vi benyttet os af. Vi havde en dejlig Tur til Vestjylland i Sommerferien og hilste paa en Del gamle Elever; men ellers var det mest Familjen, vi besøgte. I September var vi en Tur paa Sjælland, hvor vi bl. a. gjorde Ophold i Ringsted og besøgte Venner fra vor Kærehavetid, men Rejsens egentlige Maal var at aflægge Besøg hos *Ejgil* og *Gunnar* og Odderkredsens Medlemmer i København og Omegn. Som nævnt i Hilsenerne er flere af dem blevet gift, og det blev en stor Oplevelse at besøge dem i deres egne, nystiftede Hjem. Vi blev næsten for godt modtaget. Jeg tør ikke begynde at fortælle i Enkelt-heder, for saa maatte jeg fortælle om Besøget hos hver enkelt, lige fra vi kom, og til vi rejste igen; men det, der glædede os mest, var den Hjertelighed, de modtog os med. Her følte vi, at der var stiftet Hjem, som vi maatte ønske, der var mange af i Danmark. En Eftermiddag og Aften var vi samlet med alle Medlemmer af Odderkredsen, og under Sang og hyggeligt Samvær oplevede vi noget af det, som binder gamle Højskoleelever sammen.

Vi havde planlagt Turen fra den 14. til den 26. September; men paa Grund af Forholdene rejste jeg hjem den 23. Min Kone blev til den 26. og naaede bl. a. at komme i Det kgl. Teater sammen med en Del af Odderkredsens Medlemmer. »Det var en vidunderlig skøn Tur«, siger min Kone, og jeg kan fuldtud tiltræde det.

— Ja, det kan jo kun blive enkelte Forhold, man i store Træk kan behandle i en forholdsvis kort Artikel. Der kunde være meget andet, jeg gerne vilde drage frem, sær-

lig fra de festlige Stunder, fra Elevmøderne og Fastelavnstesterne; men der har hvert enkelt Hold jo sine Oplevelser.

Jeg maa lige nævne vore gode Medhjælpere, for vi har haft gode Lærerkæfter, ikke alene den faste Stab, der har virket ved Skolen hele Tiden, Pastor *Lykke, Thv. Madsen* og *Primdahl*; men vi har ogsaa haft gode unge Lærerinder og Lærere. Desværre har det jo været saadan, at de dygtige unge Lærere, naar de har været ved Højskolen en Del Aar, søger hen til større Skoler, hvor de økonomiske Kaar i Reglen har været bedre, end vi har kunnet præstere. Det er nu blevet afhjulpet, idet den nye Højskolelov i det væsentlige bestemmer Lærerlønningerne.

Men det, som særlig har givet os Lyst og Mod og Fri-modighed til vor Gerning, er den Trofasthed og Vennefølelse, der er kommen til Udtryk i de mange Breve og Hilsener, vi har modtaget fra gamle Elever, og ved de Besøg, I har aflagt hos os. Det er ogsaa det, der bærer oppe i en mørk Tid og giver Haab for Fremtiden og om, at en »bedre Tid staar op af denne, hvis I svigter ej«.

Ja, Tak for Aarene, der svandt.

Elisius Johnsen.

En Nytaarshilsen.

„Natten er sort og dødningeblind,
og Lys maa vi slet ikke tænde,
des mere sørg for, at de Lys i dit Sind
kan brænde, kan brænde, kan brænde“.

Det bliver kun en Hastværkshilsen, da mit Bidrag, der var sendt til Aarsskriftet, ikke kan komme med i Aar endnu.

Men vi trøster os som Folk med *Blichers* Ord:

„Den hvide Vinter og den grønne Vaar
er Søkende som Glæden og som Sorgen.
Som Nattens Maane Dagens Sol forgaar;
men efter begge bli'r det atter Morgen“.

Lad os ogsaa mindes *Sten Steensen Blicher* i Hundredaaret for Højskolens Oprettelse. Han er jo den første egentlige Højskolemand, idet han i August 1839 paa Himmelbjerget rejste det levende Ords Talerstol midt i det danske Folk og kaldte paa Ansvarfølelse og manede til folkeligt Fællesskab, før nogen Højskole var rejst.

»End om vi klædte Fjeldet«, hedder det i *Bjørnsons* »*Arne*«. Og som I vel husker fra Fortællingen, kom Lyngen først til Tops. *Blicher* gjorde noget af dette Lyngens Forarbejde herhjemme i det folkelige Arbejde med at klæde »Fjeldet«.

Som Lyngen har draget baade Skovvidder og gyldne Kornmarker efter sig, saadan har hans første Folkemøder paa Himmelbjerget draget efter sig en folkelig Vækst, som har givet aandelige Marker med rig Føde for frie nordiske Folk. Himmelbjergmøderne var Stævner for frie Mænd og Kvinder med frie Tanker og frit Ord. Her mødtes de i

deres fælles Søgen efter det, der gennem Folkeanden kunde rejse et frit folkeligt Dannevirke.

Saa sandt der gaar en Linje fra Himmelbjergmøderne til Skamlingsbanken, saa sandt er dette første Himmelbjergmøde en Forberedelse til den nordiske Folkehøjskole.

Det var i 1844, Grundtvig holdt sin Indvielsestale til Højskolen paa Skamlingsbanken: »Derfor op, I danske Mærkesmænd, Haanden paa Værket! Lad Dannebrog vaje stolt paa Højskolen, I grunder, som det vajede paa Bølgen blaa, endnu i Kongedybet trods Havets Elefant og Englands største Vovehals, men som Dannebrog vil aldrig mere vaje, hvis ikke en dansk Højskole snart lærer Folket at skatte og bruge sit Modersmaal, og med Folkeandens Kraft at forfægte sin naturlige Ret. Og alt, hvad jeg kan bidrage til, at Eders Højskole kan blive en Mimers Brønd, hvortil Konger ride for at søge Raad, det skal være uspart; thi for min Person har intet Ønske mere i denne Verden, saa jeg kun ønsker at leve lidt endnu for ikke at tage med mig i Graven, hvad der gav mig Mod og Kraft til, naar det gjaldt, at trodse Verden, med de jævne gammel-danske Ord: hellere dø med Æren end leve med Skam, og før lade sig flaa end krybe i en andens Skind, om det saa var den romerske Kejsers.«

Det var maaske den virkelige Skabelsesdag for den nordiske Folkehøjskole. Men det begyndte paa Himmelsbjerget, fortsattes paa Skamlingsbanken og tog Form i Rødding.

»End om vi klædte Fjeldet.« Ja, det var dette folkelige Syn, der laa bag dette store Dagværk.

I Dag er der som i *Bjørnsons* Myte baade Smaaelve og Storelve, som bruser og raaber: »Af Vejen!« De skyller væk meget af dette trofaste Opbygningsarbejde, som Lyng, Enebær, Eg, Fyr og Birk har gjort. Og det kunde se ud til, at vi skal til at begynde forfra med at klæde Fjeldet. Men »Friskt Mod«, sagde Lyngen, og saa tog den paa med Arbejdet igen, bed sig fast og aad sig opover Bjerget. Enebær, Birk, Fyr og Eg fulgte efter. Lyngen kom først til Tops, de andre efter. Og da de kom op, stod der

en stor Skov paa den anden Side; de havde bare ikke vidst af hverandre. »Slig er det at naa frem.«

Saadan var det jo, de vidste ikke af hverandre, *Blicher* og *Grundtvig*. Men nu ved vi af hverandre og det Arbejde, der gøres i den nordiske Folkehøjskole. Vi ved om Værdien i den frie Tanke, det frie Ord og Selvstyret under Ansvar.

Derfor, lad os ikke tabe Modet, om Elvene end buldrer omkring os og vil skylle Mulden bort, lad os have *Blichers* Tro og Lyngens Udholdenhed, og saa skal Skove vokse og Agre grønnes rundt om »det nordiske Haabets Bjerg«, og frie Folk skal leve ogsaa efter os — for:

Foraaret saa sagte kommer
saa sagte, ja —
men kommer!

J. Slotsbo-Nielsen.

De bedste Ønsker om en god Jul og et velsignet Nyt-
aar for vort Folk.

Agnes og J. Slotsbo-Nielsen.

Indisk Kategori.

En Mand trak en Kamel hen ad en Bjergsti; til den ene Side var Afgrunden og til den anden den stejle Bjergvæg. Pludselig blev Kamelen vild, som det kan ske med dette ellers saa rolige Last- og Trækdyr, og da er det yderst farligt med dets Tramp og Spark. Kamelen fo'r efter Manden, der, for at redde Livet, løb frem ad Bjergstien. Her laa en Løve paa Lur. Manden fandt da Skjul i en Hule, en udtørret Brønd, men paa Bunden af Brønden laa en Drage med opspilet Gab, og han søgte da at holde sig fast i de Brombærranker, der voksede paa Overkanten, og var saaledes udenfor øjeblikkelig Livsfare. Men paa Rankerne, hvorved han holdt sig fast, sad der to Mus, en hvid og en sort, og gnavede. Trods den Livsfare, Manden svævede i, trods den Forfølgelse og Efterstræbelse, han var udsat for, spiste han af de modne Bær, som Rankerne bar.

Historien er en menneskelig Situation. Kamelen og Løven er Menneskets Laster, dets Fristere og Drifter. Dragen er Døden. Musene er Tiden, den sorte Natten og den hvide Dagen. Trods den Livsfare, Mennesket stadig svæver i, tager det dog Del i de Goder, som bliver det budt. Her i Fortællingen viser det sig altsaa som Mennesket, der selv i overhængende Livsfare rækker Haanden ud efter Føde.

Jo, vist maa vi tage Del i Livets Goder, men vi maa ikke betragte Dagen og Tiden som noget selvfølgeligt, noget, det gælder om at faa brugt i en Fart, at komme til Ende paa hurtigst muligt, slide eller drive det hen. Hver af Livets Dage er dog en Gave, hvad den saa end bringer. Og det er først en rigtig Gave, naar der bliver taget imod

den med Tak, og enhver maa bringe sin Tak paa sin Maade og fra sin Plads.

Denne østerlandske Fortælling er et Udtryk for indisk Kategori, men passer jo for saa vidt ogsaa til vesterlandsk Tankeform. For saadan maa det jo være til alle Tider og under alle Forhold, vi maa leve Dagen og dyrke det bedste i den og bringe vor bedste Tak for den.

H. Christensen.

En god Julehilsen til gamle Elever og Venner af Odder Højskole.

*Karen og Hakon Christensen,
Tyrsting Friskole.*

Et Sølvbryllup.

Den 10. Oktober holdt tidligere Forstander for Odder Højskole, *C. P. Corneliussen* og Hustru deres Sølvbryllup. *Corneliussen* stammer fra en gammel Slægtsgaard, Enghavegaard i Davinde paa Fyn, hvor der i de gudelige Forsamlingers Tid i Begyndelsen af forrige Aarhundrede holdtes mange Møder med blandt andre *Peter Larsen*, *Skræppenborg*, og *Gaardens Ejer (Corneliussens Bedstefar)*, den senere Rigsdagsmand *Cornelius Petersen*, som Talere.

I Anledning af Sølvbrylluppet skrev en af *Corneliussens* gamle Elever fra den Tid, han var Friskolelærer, Lærerinde *Frk. Sofie Eliassen*, Nørregades Friskole, Odense, et smukt Hyldestdigt, hvoraf vi gengiver et Par Vers:

Men Arven fra Slægten og Farfar især,
den styrked til ret at faa Højskolen kær,
og alting blev godt, da sin Anna han vandt,
og dernæst en Skole — sin egen — han fandt.

Jeg tror, at den Ungdom, der til Odder fandt Vej,
fik Ballast for Livet, som svigtede ej,
fik Troskab at kende og Tjenersind ret
af Fædrene Færd paa den elskede Plet.

Odder Højskoles Elevforening sendte Blomster til Sølvbrudeparret, og *Corneliussen* har bedt mig om at bringe en hjertelig Tak derfor.

Elisius Johnsen.

Mindeord.

Den 13. Maj døde Fru *Moseholt* af en ondartet Lungebetændelse. Hun havde 14 Dage i Forvejen været til et Møde paa Fyn sammen med Kammerater i Anledning af 20 Aars Dagen for deres Uddannelse som Husholdningslærerinder.

Fru *Moseholt* kom til Odder Højskole som Husholdningslærerinde den 1. November 1927. Efter et Par Aars Forløb blev hun tilbudt en Stilling ved Holte Husholdningsskole, og skønt vi gerne vilde have beholdt hende, forstod vi ogsaa godt, at hun gerne vilde prøve sine Kræfter et andet Sted.

Da hun nogle Aar senere blev gift med *Holger Moseholt*, der var Elev hos os den første Vinter, hun var her, fik vi hende atter knyttet til Odder Højskole, og med en kort Afbrydelse, da deres første Søn blev født, virkede hun i nogle Aar her paa Skolen.

Fru *Moseholt* var en meget betydelig Kvinde. Ikke alene som Lærerinde forstod hun at vække Elevernes Interesse; men ved sit elskværdige og ligefremme Væsen var hun afholdt af alle. Personligt satte vi hende højt. Hun var altid hjælpsom og forstaaende, og vi vidste, at hvad Fru *Moseholt* paatog sig, blev udført som det skulde.

I de senere Aar ofrede hun sig helt for sit Hjem, sin Mand og deres to smaa Dreng. Der var nok at tage fat paa i det store Gartneri, og Fru *Moseholt* tog ivrig Del i alt. Megen Medfølelse har samlet sig om Hjemmet i Randlev, og vi vil bevare Mindet om hende i Taknemlighed.

Den 6. Oktober døde Fru *Dolleris* af et Hjerteslag. Med Fru *Dolleris*' Bortgang har Odder Højskole mistet en af sine allerbedste og mest trofaste Venner. Hvor har vi tit været taknemlige for, at vi kom til at arbejde saa godt sammen med Odder Højskoles første Forstanderpar, og mange Beviser har vi faaet gennem Aarene for den Kærlighed, baade Hr. og Fru *Dolleris* lagde for Dagen overfor deres gamle Hjem og Skole, og de var store nok begge to til at forstaa, at de Forandringer, vi foretog paa forskellig Maade, var noget, Tiden krævede. De glædede sig med os, naar det gik fremad, og søgte altid at staa os bi med Raad og Daad i vanskelige Tider. Man gik aldrig forgæves efter et godt Raad, og var der noget, vi havde vanskeligt ved at klare, kunde Fru *Dolleris* med sit klartseende og skarpe Blik ligesom skære igennem og finde det rette. Ikke mindst

efter sin Mands Død mærkede vi, hvor stærkt hun levede med i Odder Højskoles Gerning, og de sidste Par Aars omskiftende Forhold for Skolen tog hun sig meget nær.

En betydelig Personlighed er gaaet bort, og selv om hendes rige Evner blev taget stærkt i Brug i Samfundets Tjeneste, blev hendes Livsgerning alligevel inden for Højskolen.

Vi har mistet en af vore bedste Venner; men vi vil i Taknemlighed bevare Mindet om hendes Kærlighed til den Skole og den Gerning, som ogsaa er vor.

Marie og Elisius Johnsen.

Meddelelser.

Kærlighed til Fædrelandet.

Ej med stora later och starka ord
skall du visa kärlek till hemmets jord.
Nej, med handen vid plogen
och med slagan på logen
och med tankens kraft vid ditt arbetsbord.

Gennem dette lille Vers har den svenske Digter Axel Lundegaard i faa, jævne Ord formaaet at udtrykke en stor og rig Tanke med dyb, dyb Sandhed. Disse Linjer gælder ikke alene det svenske Folk til hvem, det er skrevet, men har i lige saa høj Grad Bud til ethvert andet Folk, ogsaa til vort — det danske.

En nærmere Analyse af Verset vil være overflødig — det er i al sin Enkeltighed saa lige til og forstaaeligt. — Nej, Analysen maa gælde os selv, hver især. —

Har du et ærligt Arbejde, og er du tro og ærlig i din Færden? — Ja, saa viser du derigennem Kærlighed til Hjemmets Jord, og saa har det intet at sige, om du arbejder i det store eller i det smaa, om du arbejder med Haanden eller med Tankens Kraft.

Med Ønsket om en glædelig Jul.

Ellen Christiansen.

Hallo! Hallo! Hallo!

Jo, vi er til endnu. Naar der i Fjor ingen Hilsen var til Aarsskriftet fra de københavnske Oddere, skyldtes det ikke blot den sidst giftedes Hvedebrødsdage, for det gælder her, som for de øvrige i Kredsen, at den ægteskabelige Lykke ved ingen Ende at tage; men vor Hilsen kom for sent.

Vi har ikke glemt Odder Højskole eller dem, vi lærte at kende der. En Gang imellem samles vi i vores — aah, saa dejlige Hjem — syntes vi da, og drøfter gode, gamle Dage.

I Efteraaret havde vi den særlige Glæde at samles alle sammen med Hr. og Fru Johnson, der glædede os med et Besøg hos hver af os. Senere fik vi Besøg af Daug-

bjerg, saa vi har rigtigt faaet vor Oddertid frisket op.

Men kom den Tilslutning ikke udefra, som vi fra først af ventede, kom Fornyelsen indefra, idet de gamle i Kredsen hver især har fundet sig en Ægtemage. Nu venter vi paa, at der fra Kredsen vil udgaa en ny Generation, der maa være med til engang at befolke vores gode, gamle Højskole og opleve de samme skønne Dage, som vi i vores Ungdoms glade Tid.

Det var skønt at leve den Gang; men det er det ogsaa nu. — — Glædelig Jul! Godt Nytaar!

Marie Karstoft Nyboe,

Vasehøj, Viksø.

Edith og Jørgen Andersen,

»Bogmessen«, Nørrevold 112, K.

Edvin Lindquist,

Betty Østergaard,

Egby pr. Glostrup.

Løngangsstræde 21, K.

Ejnar Nyboe,

Gunnar Johnsen,

Vasehøj, Viksø.

Vinløvstien 13, F.

En glædelig Jul og et godt Nytaar ønskes Kammerater og Venner fra Sommeren 1940.

Grethe Nørgaard Madsen,

Ejstrupholm.

En rigtig glædelig Jul og alt godt i det kommende Aar ønskes alle Venner og Bekendte af

Martin Clausen og Dagny Pedersen.

En rigtig glædelig Jul og et godt Nytaar ønskes Venner og Bekendte. — Med venlig Hilsen

Petra og Kaj Lykke Sørensen, Saxild.

Hilsen til gamle Venner fra os alle tre paa »Lindely«.

Svend Lykke, Olga og Laurits Laursen.

En rigtig glædelig Jul og et godt Nytaar ønskes Venner og Bekendte.

Johanne Balle, Arden.

Glædelig Jul og godt Nytaar ønskes alle Kammerater og Venner fra Vinteren 1941—42.

Arne J. Østerlund.

Alle Kammerater fra Vinteren 1940—41 og alle gode Venner, jeg lærte at kende paa Odder Højskole, ønskes en glædelig Jul og godt Nytaar.

Johs. Ibsen, »Lille Barsbøl«, Jels.

Lærere og Lærerinder og Kammerater fra Sommeren 35
ønskes en glædelig Jul og godt Nytaar.

Metha Andersen, Stubdrup, Jerlev, Vejle.

Venner og Veninder og Lærerpersonalet fra Sommeren
1938 ønskes en rigtig glædelig Jul og et godt og velsignet
Nytaar med Tak for alle gode Minder.

Karen og Magnus Pedersen,
Køllerup Præstegaard pr. Fjerritslev.

De bedste Hilsener med Ønsket om en glædelig Jul og
et godt Nytaar sendes Familien Johnsen, Lærere, Kamme-
rater og alle, som vi har lært at kende paa Skolen.

Johannes Hedegaard og Lars Andersen,
Hingelbj., Fjerritslev.

En rigtig glædelig Jul med Haab om et fredbringende
Nytaar sendes alle Venner og Kammerater samt Familien
Johnsen.

Ega Bartholomæussen, Lillearden.

Kære gamle Elever og Kendinge.

Min Kone og jeg sender jer Ønsket om en glædelig Jul
og Haab om et godt Nytaar, ogsaa for vor gamle Skole som
for det hele Land.

Vi har det godt, baade vi to »gamle« og vore to smaa
Piger: Pil og Ulla.

E. Dahlerup-Petersen.

Alle Aarskriftets Læsere ønskes en rigtig glædelig Jul
og et godt Nytaar.

Doris Johansen, Elektricitetsværket, Hedensted.
(Vinteren 1931—32.)

Hilsen med Ønsket om en glædelig Jul og et godt Nyt-
aar sender jeg til alle Venner fra Odder Højskole Sommeren
1937—38.

Karen Larsen.

En rigtig glædelig Jul og et godt Nytaar ønskes Venner
og Bekendte. — Med venlig Hilsen.

Dagmar og Troels Svenstrup, 1935—36,
Rude pr. Odder.

En rigtig glædelig Jul og et godt Nytaar ønskes alle Ven-
ner og Kammerater.

Johannes Sørensen, Aarslev.

Alle Venner og Bekendte ønskes en rigtig glædelig Jul og godt Nytaar. — Med Hilsen
Valborg og Regnar Wulff Rasmussen,
Lunddal.

En glædelig Jul og et godt Nytaar ønskes alle, jeg lærte at kende paa Odder Højskole.
Jørgen Jørgensen, Elbæk Lærerskole.

En glædelig Jul og et godt Nytaar ønskes Kammerater og Venner fra Højskolen.
Olga og Johs. Jensen, »Stenslund«.

En rigtig glædelig Jul og et godt Nytaar ønskes alle gamle Elever.
Børge, Gunnar og Ejgil.

Gamle Elever sendes en venlig Hilsen med Ønsket om en glædelig Jul.
Gudrun Iversen.

Gennem Aarskriftet vil vi gerne bringe alle vor bedste Julehilsen med Ønsket om et godt Nytaar.
Asta og Niels Primdahl.

Gamle Elever og Venner ønskes en glædelig Jul og et godt Nytaar.
Anna og C. P. Corneliussen,
Lahnsgade 57, Odense.

En glædelig Jul ønskes Familien Johnsen, Venner og Kammerater fra Vinteren 1935—36. Venlig Hilsen til alle.
Peder Bøgh, Lundshøj, Viby, Jylland.

Hermed ønskes alle Lærerne samt Kammerater og Venner en rigtig glædelig Jul og et godt Nytaar.
Kristian Pedersen,
Søndermarken, Tistrup, 1941—42.

Herigennem vil jeg gerne sende de bedste Hilsener til Hr. og Fru Johnsen samt Lærere og Elever fra Vinteren 1939—40 med Ønsket om en god Jul og et fredbringende Nytaar.

Ove Nørgaard, Hammerum Landbrugsskole.

En glædelig Jul og et godt Nytaar ønskes alle Venner og Bekendte fra Sommeren 1937.
Caroline Christensen, Frugt-Centralen,
Bispegade, Haderslev.

En glædelig Jul og et godt Nytaar ønskes Kammerater og Venner fra Højskolen.

Ida Karstoft,
Gartnervænget, 3. Sal th., Sønderborg.
Inge Kaufmann Mathiesen,
Ringgade 1a, I, Sønderborg.

Med Ønske om en god og glædelig Julefest, sender jeg Familien Johnsen, Kammerater og Venner fra Vinteren 1941—42 de bedste Hilsener.

Ejnar Brix Larsen,
Vibberstoft, Hørdum, Thy.

En rigtig glædelig Jul og et godt Nytaar ønskes Familien Johnsen samt Lærere og Venner og Kammerater fra Vinteren 1935—36.

Peter H. Pedersen,
Turupgaard, Turup, Fyn.

Venner og Bekendte ønskes en glædelig Jul og godt Nytaar.

Anna Bertelsen, Sommeren 37,
Øster Allé 64, Aalborg.

Vi vil gerne ønske hele Familien Johnsen, Lærere og Lærerinder samt alle vore gode Kammerater fra Sommeren 1942 en rigtig glædelig Jul og et godt Nytaar.

Emmy, Byrsted. Betty, Ejstrupgaard.

Familien Johnsen, Lærere, Lærerinder og Kammerater fra Sommeren 1934 og Vinteren 1938—39 ønskes en rigtig glædelig Jul og godt Nytaar.

Asta og Aage Hjort Sørensen,
Ejstrupgaard.

En venlig Hilsen og Ønsket om en glædelig Jul og et godt Nytaar sendes Familien Johnsen, Lærere, Lærerinder og alle vore Venner og Kammerater fra Sommeren 1941.

Kathrine og Ellen Breinholt.
Aggersund.

Den 6. April holdt Lærer Christensen og Karen Stougaard (Elev Sommeren 1941) Bryllup og flyttede ind i deres nye Hjem i Tyrsting Friskole ved Brødstrup, hvor Christensen var blevet ansat som Friskolelærer.

Betty Østergaard (Elev Vinteren 1929—30 blev den 2. December viet til Gaardejer Aksel Rasmussen, Vældegaard, Røved pr. Aarhus.

Aarsskriftet skulde jo ikke alene være Budbringer mellem jer og os, det skulde ogsaa være saadan, at Eleverne derigennem holdt Forbindelsen vedlige indbyrdes. Vi beder jer derfor om at sende os smaa Meddelelser og Oplysninger, som kan have Interesse for Kammeraterne, ligeledes er vi taknemmelige for Artikler. Send det i god Tid, helst inden 15. November til Laurids Laursen, Boulstrup, eller Skolen. Husk Adresseforandringer.

Egentlig skulde vi have haft Kontingentforhøjelse. Det vil knibe med at faa Balance i Regnskabet, da Trykningen af Aarsskriftet stiger for hvert Aar; men Lovene siger, at det skal vedtages paa en Generalforsamling, og det har vi jo ikke kunnet holde. Vi vil dog bede jer om at sende Kontingentet, 2,50 Kr., omgaaende. Send det Dagen efter, at I har modtaget Aarsskriftet, saa glemmes det ikke, og det er lettere for os.

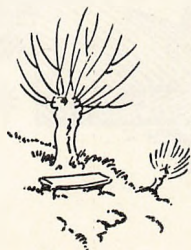
Vi haaber at kunne holde vort Elevmøde til næste Sommer, og det bliver da den 24. Juni. Vi sender i alle Tilfælde Meddelelse ca. 14 Dage i Forvejen.

Derimod faar vi ingen Fastelavnsfest i Aar.

Venlig Hilsen

Marie og Elisius Johnsen.

Ved en Fejltagelse fra Trykkeriets Side er Billedet af Højskolen blevet indsat i Pastor Lykkes Artikel. Det skulde have været anbragt efter Artiklen.

Indholdsfortegnelse

Uden Tøven. Digt af Pastor LYKKE	3
Julen er kommen med Solhverv. ELISIUS JOHNSEN	5
I Mindeaaaret. Pastor LYKKE	9
Et Kæmpeværk. ERIK DAHLERUP PETERSEN	12
Fra mine Minders Verden. TH. MADSEN	22
Hypnotismens Betydning i Historien. C. P. CORNELIUSSEN	28
Bare en Hestesko. EDVIN LINDQUIST	35
Aarene, der svandt. ELISIUS JOHNSEN	39
En Nytaarshilsen. SLOTSBO-NIELSEN	50
Indisk Kategori. HAKON CHRISTENSEN	53
Sølvbryllup.	55
Mindeord.	56
Meddelelser.	58

